

acceptationem à se, aut privato Religioso factam, non acquirit jus ad rem. Non contra paupertatem; quia votum paupertatis non obligat ad acceptanda dona. Sed contra charitatem, quia sine iusta causa impedit Monasterii bonum: v. n. 890.

1073 Religiosus, qui sine Superioris licentia accipit in depositum exterorum pecunias, non peccat contra paupertatem, quia nullum dominium, jus, imo usum acquirit, sed solum onus custodiendae, quae est potius servitus. Et solum peccat contra obedientiam, si accipiat in depositum propriam, quod contractum, & obligationem gravem, quam virtualiter suscipit propria auctoritate de re servanda.

Quod si depositum pereat, aut deterioretur; non tenetur Monasterium ad restitutionem; quia non tenetur ex culpa Religiosi. Quod est verum, etiam si depositum fuisset susceptum de Superioris licentia, Pelliz. de Monial. cap. 4. n. 56. Donatus tom. 3. tr. 15. q. 41. quia licentia Superioris solum excusat Religiosum à peccato inobedientiae, & facit, ut licite recipiat: sed Monasterium non obligat. Imo nec teneretur Monasterium, si Superior ipse depositum accepisset sine consensu Monasterii, seu proprii Capituli, Donatus cit. num. 2. cum pluribus: quia Monasterium se habet ut pupillus, & minor, quia non tenetur ex contractu, & culpa sui tutoris, aut curatoris: v. n. 1074.

Tunc autem tenetur Monasterium, quando depositum fuisset in eius utilitatem conversum. Et quidem teneretur solum ad id, in quo factum esset ditius; idque non ratione contractus, sed quia, qui sentit commodum, debet sentire & incommodum, ex Regula 55. Juris in 6. Qui sentit onus, sentire etiam debet commodum, & c. contra.

Licet autem Monasterium non tenetur, tenetur tamen Religiosus ipse resarcire depositum, si peculium habeat sua dispositione relicto, in quantum sine suo gravi incommodo potest.

1074 In Monasteriis, ubi iusta dicenda peculium conceditur, & non servatur vita communis à Trid. praescripta, Monialis, cui est res, v. g. salina tritici donata, potest eam vendere, si habeat licentiam dandi, & recipiendi, ut supponitur, juxta n. 1048. Pelliz. de Monial. c. 4. n. 57. v. n. 1046.

Imo potest eam eidem Monasterio vendere; quia si potest cetero, à fortiori Monasterio; nam respectu Monasterii, aut alterius Monialis, non est proprie, sed valde improprie venditio, quia non fit translatio domini-

sed solius usus rei de una in aliam personam dominio ejus apud Monasterium permanente.

Q U E R E S I.

1055 An Religiosi, & Moniales possint habere peculium, seu annua redditus, in usus bonos, & licitos, & ex iusta causa de licentia Superiorum, atque ad eorum nutum revocabilitate?

In hac ardua re ut solide simul, & clare procedam, primo loco ante oculos appono Decretum S. Conc. Trid. sess. 25. de Regularibus cap. 2. quod est totius resolutionis regula & norma, ut sequitur: v. n. 123.

„ Nemini igitur Regularium, tam virorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia; cujuscunque qualitates fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tantum possidere, vel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporantur; nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usumfructum, vel usum, administrationem, aut commendam, admittantur autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum, ad solos Officiales eorumdem, ad nutum Superiorum amovibiles, dem, ad nutum Superiorum amovibiles, pertineat; mobilia vero usum ita Superiores permittant, ut eorum suppellectili paupertatis, quam professi sunt, conveniant, nihilque superfluum ea sit: nihil etiam quod sit necessarium, ei denegetur: quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, in biennio activa, & passiva voce privatus sit, atque etiam juxta suam Regulam, & Ordinis constitutiones puniatur.

1056 Inde expono modos, quibus peculium figurari, & praticari solet. Primus est, quo Monasterium ex bonis communibus aliquos redditus annuales Religiosis assignat pro victu, & vestitu, itaque, si quid deficiat, sua industria perquirat, & si quid excedat, in pios & honestos usus expendat.

1057 Secundus, quo Monasterium singulis Religiosis certam annuam, aut mensuram pecuniae portionem assignat, quae vulgo Pensionarium appellatur; victus tamen est communis.

1058 Tertius, quo Novitius in actu renunciationis, quam ante professionem facit, sibi reservat aliquem annum censum pro suis honestis necessitatibus, dependentem à Superioris voluntate, ita tamen ut dominium, ad usumfructum non residat penes ipsum, sed ponens Monasterium, ipse vero solum habeat usum ad nutum Superioris revocabilem. De-

Dominium apud Monasterium residet, si Novitius bona Monasterio renunciarit: Usumfructum vero, si bona parentibus, aut aliis renunciarit.

1059 Quartus, quo Religiosus pecunias ex propria industria acquirit, puta ex praedicatione, lectione, &c. pro se retineat, & in proprios, ac honestos usus convertat, dependentem à Superioris voluntate.

1060 Quantum ad primum modum, quavis Sanchez tom. 2. Decal. lib. 7. cap. 22. Nav. & alii apud ipsum dicunt, non esse illicitum, supposita tali Monasterii relaxatione, & communitatis iactura, quatenus omnis dispositio dependeat ex licentia revocabili Superioris: fatentur tamen, cum quamplurimis subjacere imperfectionibus.

Ego tamen omnino dico, talem modum neminem directe opponi in totum Decreto Concilii de num. 1035. verum etiam esse penitus relaxativum perfectionis paupertatis, destructivum vitae communis, eversum disciplinae regularis, & scandalosum, ita ut hujusmodi Monasterium debere à Superioribus valida reformatione curari, aut aboleri.

1061 Quantum ad reliquos tres modos (primum namque non puto dignum controversia) duz sunt opiniones.

Prima negat, Maffius disp. 14. nu. 41. Donatus tom. 3. tr. 15. q. 10. Fagnanus in lib. 2. c. Monach. 2. de statu Monach. Quia Concil. Trid. cit. condidit novum jus, eius namque verba non sunt declarativa juris antiqui, sed praecipiva: Nemini Regularium liceat, &c. Item praecipit: Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Religioso concedere, etiam ad usumfructum, usum, &c. quod non prohibet eulam Demergo.

1062 His accedit Decr. Clem. VIII. declarativum, & confirmativum Decreti Concil. Trid. his verbis: Quo Trid. Conc. decreta de paupertate ante custodienda fideliter observentur praecipitur &c.

1063 Secunda opinio affirmat licite, Diana par. 1. tr. 6. ref. 32. Verricell. tr. 8. qu. 51. Peyr. Villal. Miranda, Nav. Facundez apud ipsum, & alii.

1064 Idque ob oppositam rationem: quia Trid. non condidit novum jus, sed confirmavit antiquum, cap. Monachi, &c. Cum ad Monasterium, quod prohibebat peculia concessa ad omnes usus, etiam superfluos, vel si ad illicitos, sine tamen iusta causa concedendi, vel concessa irrevocabilitate à Superiore: minime peculia, & redditus ad usus honestos, ex

jussa causa, & dependentem à voluntate Superioris.

Suadet ex verbis cap. Monachi: Qui vero periculum habuerit, nisi ab Abbate fuerit eis pro iuncta administratione permisso, à communiōe removeatur Altaris &c.

1065 Insuper dicunt, recentissimos modos componi cum Decr. Conc. Intentum namque Concilii est, ut nullus Regularis bona mobilia aut immobilia retineat, nisi propria aut nomine Conventus; sed ut statim ea Superiori consignat, & Conventui incorporentur; ita ut facta bona communia, sicut sub tali dispositione Superioris. Cum quo bene stat (ajunt ipsi) loquendo de mobilibus, ut Superior iusta de causa concedere possit licentiam revocabilem, ut Religiosus, vel Religiosa illa retineat ad suos usus, ut alias res Monasterii, quando Religiosus distribuuntur. De immobilibus vero loquendo, dici posse, ut Superior constituat subditum Officiale Monasterii ad nutum amovibilem, ut eos redditus administret, & de fructibus juxta Superioris voluntatem disponat. Ita illi.

1066 Quibus Pelliz. de Mon. c. 4. n. 4. addit: Quando autem in Conc. Trid. loc. cit. dicitur: Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usumfructum, usum, administrationem, vel commendam; intendit Concilium ibi solum prohibere, ut Regulares habeant redditus, ut proprios, ac irrevocabiles per Prelatos, ac sine licentia Superioris, ut exponit Barbosa: Non autem, quod Regulares nullo modo habeant redditus, sicut bene advertit, & probat Sanchez l. 7. mor. c. 22. num. 11. ex Navar. Sa, Rodriq. Graff. & alii.

EX HIS DUABUS SENTENTIIS;

1067 Dico, primam esse veram; secundam vero solum habere locum in Monasteriis, ubi, vel ob nimiam paupertatem, vel ob Superiorum incuriam, aut malitiam, non servatur perfecta vita communis subministrando singulis juxta statum decentiam, Rodr. p. 1. Sum. cap. 90. Concil. 4.

1068 Ratio primae partis est: quia, ut constat expresse ex Decr. Clem. VIII. declarativo Decreti Conc. Trid. editi die 25 Junii 1599. intentum Conc. Trid. est, quod omnia quomodoque à Religiosis acquisita, à Superiori tradantur, & Conventui, cum ceteris illius bonis, pecuniis, & proventibus, incorporentur, ut inde communis victus, & vestitus omnibus suppeditari possit, in quo consistit Vita communis.

1069 Insuper Decretum declarativum Clem. VIII. sub n. 12. subdit:

„ Nullus

sa suspicio, quod Superiorem de manu depositaria communis pecunias illas accipiat, & pro communibus Monasterii necessitatibus applicet, monitum volo, quod ex parte Religioſe apud communem depositariam pecunias tenentes, tenentur habere animum voluntati Superiorem resignatum, ut de illis, sicut ei placuerit, disponat; et alia autem parte, & quod Superiorem a talis potestatis usu se abſtineat, dicente *Apoſt. ad Cor. 6. Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt, & ibid. cap. 10. Omnia mihi licent, sed non omnia adificiant.* Quis ignorat, sexum muliebrem arundinis communiter affimilari? Et Matth. 12. dicitur: *Arundinem quassatam non confringet, & limum funigam non extringet.* Insuper II. 42. *Calamum quassatum non conteret, & limum funigam non extringet:* v. n. 1043.

QUÆRES II.

1061 An Religioſi, & Moniales in Monasteriis, ubi vita communis non ſervatur, poſſint sine mortali eam recuſare, si Superiores velint illam movere?

VITA COMMUNIS

1082 **C**onſiſtit in hoc, quod Religioſus de manibus ſui Superioris accipiat, quidquid ſibi ad decentem ſuæ vitæ ſuſtentationem & alios honeſtos uſus eſt opus, ac proinde quidquid quomodocumque acquirit, Superiori tradat, & cum cæteris bonis, pecuniis, & proveniſibus Monasterii incorporaretur, ut inde ex communi maſſa communis victus, veſtitus, & omniſialius honeſtus uſus omnibus ſuppeditari poſſit. Hac eſt forma vitæ communis, à S. Concil. Trid. præſcripta, ut in nu. 1055.

1083 Vita communis non eſt de jure divino, ut conſtat: nec de ſubſtantia paupertatis. S. Anton. in ſum. 3. par. Diana p. 1. r. 6. ref. 19. Suarez de Relig. r. 9. lib. 1. cap. 12. Pelliz. in Monial. c. 4. n. 3. Illuſtr. Ramirez. in ſum. quaſt. moral. §. 8. & Com. unde poteſt votum paupertatis adimpleri abſque vita communi. Conſtat ex definitione paupertatis à n. 1034. ad 1036. & 1022.

1084 Item ex jure Canonico antiquo, cap. Monacho n. 1064. relato, ubi permittitur peculium à voluntate Superioris dependens.

1085 Unde vita communis eſt de jure Eccleſiaſtico Tridentini, præcepta pro cuſtodia paupertatis, & ut paupertas cum majori perfectione obſervetur. Ut conſtat ex verbis Decr. Clem. VIII. num. 1068. relati: Quod Trid. Conc. decreta de voto paupertatis ſubſtantia obſerventur, præſcribitur, &c. Hinc ut rectè pondecet Illuſtr. Ramirez. cit. Religioſi non obſer-

vantes vitam communem, non puniuntur à Conc. Trid. nec à Bulla Clem. VIII. poenis proprietariorum, inier qua præcipua eſt privatio ſepultura Eccl. ſed poena levior, nempe privatione vocis activæ, & paupertatis ad biennium; ut conſtat ex Decr. Trid. n. 1055.

1086 Obſervantia igitur votum paupertatis quoad ſubſtantiam ſtat cum peculo, & ſine vita communi à Trid. præſcripta, ſi retineatur dependenter à voluntate Superioris, ſi fit moderatum, & expendatur ad uſus honeſtos, non ſuperfluos. His præmiſſis,

1087 Reſpondeo, Regulares, & Moniales non poſſe ſine mortali recuſare vitam communem, ſi Superiores velint illam erigere. Maſtrius diſp. 4. n. 46. Donatus tom. 3. r. 15. §. 5. cum Com. Et noſſimè Illuſtr. Ramirez Archiep. Agrigentinus in ſua q. Merali, qui dignè, ſolide, & fuſè probat.

Ratio mihi evidens, & inſolubilis eſt, quia Religioſus, aut Monialis recuſans vitam communem, peccat mortaliter contra votum paupertatis. Probatur: Religioſus, aut Monialis recipiens, & retinens (ſuppletur, notabile) independenter à voluntate Superioris, peccat mortaliter contra votum paupertatis: ſed Religioſus, aut Monialis recuſans vitam communem juxta formam Tridentini, Superiori volente illam erigere, recipit, & retinet independenter à voluntate Superioris, imò contra ejus voluntatem; igitur peccat mortaliter contra votum paupertatis. Major eſt certa ex definitione paupertatis ex n. 1034. ad 1036. Minor eſt clara, quia Vita communis à Trid. præſcripta, eſt, ut quidquid Religioſus, aut Monialis acquirit, non retineat, neque nomine Monasterii, ſed ſtatim Superiori tradat, & cum aliis Monasterii bonis, pecuniis, & proveniſibus incorporetur, ut inde ex communi maſſa ſingulis Superior provide-re poſſit. Totum hoc vult Superior volens communitatem juxta formam à Trid. præſcriptam erigere, & conſequenter Religioſus, aut Monialis, qui Superiore illam erigere volente, illam recuſat, retinet à ſe acquiſita independenter à voluntate Superioris, imò contra ejus voluntatem; Superior namque vult, ut Religioſus non retineat, ſed ſtatim acquiſita tradat incorporanda, & Religioſus non vult, ſed recuſat ea Superiori tradere incorporanda. Quid clarius contra votum paupertatis?

1088 Hinc habes primò, aliud eſſe, quod Religioſus non ſervet vitam communem à Trid. præſcriptam, & aliud, quod Religioſus recuſet vitam communem à Trid. præſcriptam, Superiore illam erigere volente; nam

fe-

ſecundum importat violationem voti paupertatis, non ſic primum, ut dictum eſt n. 1085. & 1086.

Hinc ſecundus Religioſus committit mortale ſacrilegium contra votum paupertatis. Primus tranſgreditur præceptum Tridentini, & incurrit poenam privationis vocis activæ, & paupertatis ad biennium, ut in n. 1055. At non peccat contra votum paupertatis. Quod eſt verum, ſi hic ſervet moretur in Monasterio, ubi non ſervitur vita communis à Trid. præſcripta. Si verò degat in Monasterio, ubi illa ſervatur peccat contra votum paupertatis niſi juſtam cauſam habeat, qua excuſetur; quia tunc redit ratio de recuſante; nam tunc retinet contra voluntatem Superioris. Donatus tom. 3. r. 5. §. 6.

1089 Secundo, quòd in Monasteriis, ubi ob nimiam paupertatem, vel ob Superiorum malitiam, aut incuriam, vel ob reſiſtentiam majoris partis, quæ ſine periculo gravioris mali cogi non poteſt, non ſervatur vita communis à Trid. præſcripta; tunc Religioſus, ut fit bonus in conſcientia, & paupertatis votum non violat, habere debet animum paratum ad eam recipiendam, ſi quando erigatur; ita ut pro ipſum non deſit.

1090 Tertio, quòd in Monasteriis, ubi non ſervatur vita communis à Trid. præſcripta, ſi Superiores Monasteriorum velint illam erigere, Religioſi excuſari non poſſunt per contrariam conſuetudinem; & per hoc, quòd ſub tali conſuetudine profeſſionem emiſerint. Quia per votum paupertatis, quòd in profeſſione emiſerunt, virtualiter voverunt vitam communem à Trid. præſcriptam, Superiore illam conſervare, aut erigere volente; voverunt namque, nil retinere invito Superiore, ſed dependentes ab ejus voluntate adeoque virtualiter voverunt eſt ſtatim tradere omnia ab ipſis acquiſita, Superiore præcipiente; aliàs recitarent Superiore renuente, & ſic peccarent contra votum paupertatis (Quod tamen Pelliz. de Mon. capit. 4. numer. 8. Sanchez, & alii apud ipſum limitant: dummodo aliunde Religioſi facti provideantur: ver. numer. 1070.) Nulla autem conſuetudo valet contra Regulam, præter dicit tria ſubſtantialia vota.

1091. Nec rectè dicunt alii, Decreta Conc. Trid. Clem. VIII. & Urb. VIII. quoad vitam communem, vel non fuiſſe acceptata, vel certe poſtea abrogata. Quia hoc dictam factis reſtituit ex præſcriptis à n. 1093. Non enim idèd obligare ceſſant, cum Summi Pontificis quotidie inſent pro obſervantia vitæ communis à Trid. præſcriptæ. Sic poſt Urbani

VIII. Alex. VII. Innoc. X. per ſpeciales Bullas, & noſſimè Innoc. XII. anno 1695. per aliam, quibus innovare Decreta Conc. Trid. & Clem. VIII. Et ſic ſtrictè promovent vitam communem à Trid. præſcriptam, ut plures Religiones ſæpè curruerint, & etiam ad præſens careant licentiis induendi Novitios.

1092 Et quavis Monasteriorum inopia videatur excuſatio valida, ſolide tamen cum reſtictuſt Illuſtr. Ramirez. cit. §. 6. ratione practica, que utramque prædicata.

Singuli namque hiuſmodi Monasteriorum Religioſi (ait ſerè ipſe) de facto habent ſibi neceſſaria juxta decentiam ſtatus, & non abunde, niſi ex iis, quæ partim habent à Monasterio, & quæ partim ſuo labore, ac induſtria, atque à propinquis, ut amicis acquirunt; ſi igitur hæc ſunt ſufficientia, ut ſinguli vivant, & neceſſaria habeant juxta decentiam ſtatus; pariter, ſi eadem ſtatim Superiori traderent incorporanda cum cæteris Monasterii proveniſibus, ſufficientia eſſent, ut Superior de communi maſſa ſingulis provideret neceſſaria juxta decentiam ſtatus.

1093 Nec tunc deberent Religioſi eſſe ſegnes, ſed potiùs accuratiores in adhibendo honeſto labore, & induſtria ad eadem acquirenda, & uti ſuprà Superiori tradenda; niſi vellent reprehendi ab Apoſt. 1. ad Cor. 10. *Nemo, quòd ſuum eſt, querat, ſed quod alterius.* Quòd ſi in ſeculo domi tuæ id pro tuis fratribus carnalibus ageres, cur non in Religione in domo Dei idem pro tuis fratribus ſpiritualibus ages? Ait enim S. P. Franciſcus in 6. cap. Regule. *Quia ſi mater nuris, & diligentiſſimum ſuum carnalem, quanto diligentius debet quid diligere, & nuris fratrem ſuum ſpiritualem?*

1094 Monasteria tamen non deſunt, in quibus quilibet Obſervantium profeſſetur, & eam labentem deplorat, at nemo digritum ad ſublevandum admoveat: Quilibet ad fruſtus ſibi neceſſarios dexteram porrigit, at nemo manum ad aratrum extendit. Quiſlibet eſt ad panem ſollicitus, ad laborem tardus. Plures video Contemplative ſtudere, paucos Activæ. Perfector eſt Contemplativa; ſed longè perfectior, ſi jungatur Activæ. Hinc de S. P. Franciſco canit Minorum familia:

S. Franciſcus, præviti orationum ſtudio, quid facias inſtruitus, non ſibi ſideroſo, ſed à aliis proficere vult; Dei zelo ductus. Et teſte Apoſt. excellens eſt fides, præclara Spes, major numerus horum eſt Charitas. Anulaminum ergo fratres (in cum eod. Apoſt. 1. ad Cor. 12. loquar) chariſimata meliora.

1095. Hinc, qui reſiſtant vitæ communi,

videntur potius id agere, ut superfluis abundant, & liberis disponant, quod est contra paupertatem, quam quia eis inde necessaria desunt juxta decemiam statum.

1096 Denique duo volo monita, pro praxi prae oculis habenda, ex parte subditorum unum, ex parte superiorum alterum.

1097 Ex parte subditorum sit firma fiducia in Dei providentiam, in aia verbis Christi Matth. 6. Nolite solliciti esse dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Scit enim Pater vester, quia his omnia sunt indigera.

Fiducia omnem diffidentiam expellens firmabitur, si Religiosi perlegant, quod in Chronicis Minorum, & in Speculo eorumdem 17. 3. fil. 144. refertur super Regula, & Paupertate Minorum, & sequitur.

1098 Unde cum ad suggestionem fratris Heliae multi ministri ad beatum Franciscum accessissent protestantes, quod nolebant ad eam obligari, timentes, ne esset nimis aspera: quod audiens beatus Franciscus veritatem faciem suam ad Coelum, & loquens batur sic Christo; Domine, nonne bene tibi dixi, quod non excederet mihi? tunc omnes audierunt vocem Christi in aere dicentis: Franciscus, nihil est in Regula de tuo, sed totum est meum, quiddid tibi est. Et volo, quod Regula servetur ad litteram, ad litteram, sine glossa, sine glossa: Et addidit Christus: Ego scio, quantum potest humana fragilitas, & quantum volo eos jurare; qui nolunt ergo conservare, exeant Ordine.

Et statim ibidem.

Cum fratres de elemosynis sufficienter possint vivere, nec se exponere Divinae Providentiae; est Deum tentare, ut aliqui male sentientes de Evangelica paupertate dixerunt: Contra quos Nicolaus Papa in dicta Decretali Erronee, ait: Nec quisquam his insurgat erronee, quod taliter propter Deum proprietatem omnino abdicantes, tanquam homicida sui, vel tentatores Dei, vivendi discrimini se committant. Sic enim se ipsos committunt Divinae Providentiae in vivendo, quod vitam non continent provisionis humanam, quin vel de his, quae offeruntur liberaliter, vel de his, quae mendicantur humiliter, vel de his, quae conquirentur per laboratum sustinentur; qui triplex vivendi modus in Regula continetur expressus. Profecto, si juxta promissum Salvatoris, nunquam deficiet fides Ecclesiae: per consequens nec opera misericordiae subtrahentur. Ex quo

Christi pauperibus omnis ratio diffidentiae excidit, & liberis disponant, quod est contra paupertatem, quam quia eis inde necessaria desunt juxta decemiam statum.

1098 Ex parte Superiorum sit zelus, & Eximia Prudentia. Zelus, quia ipsi tenentur ad Reformationem, & inde ad vitam communem omni conatu promovendam; quoniam Apost. ad Hebr. 15. subditos ad obediendum extimulans Praelatorum; eorum onus proponit, dicens: Obsecro propositis vestris, & subjacere eis: ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddaturi, ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes.

1099 Eximia Prudentia, quia attentè Superior consideret suorum subditorum, loci, & temporis condiciones, aliasque circumstantias, ut fructuosus sit zelus; quod si non speret se potesturum, sed potius provideat peiora mala, & scandala oritura, se cohibeat, & apud Deum excusabitur, quia zelus ordinari debet ad lucrandas, non perdendas animas: tunc namque Superiore instante, Religiosi reculant, in expressa sacrilegia contra votum paupertatis incidenter, ut in n. 1088.

1100 Quae prudentia est magis necessaria quoad Moniales, pro quibus speciosiores aliae circumstantiae sunt attendendae, maxime si ex devotione, & perfecto voluntario Monasterio, & clausura elegerint, minime ex propria domus, & personae convenientia: quaeque minus (ratione sexus) reddi solent iurium capaces, & solent esse causae majorum malorum. Ipsi sacri Praefules experiuntur. Vide infra dicta de prudentia Confessarii, n. 1080.

QUAERES III.

1101 An Religiosi possint succedere suis parentibus ab intestato, aut aliqui legatum recipere?

Resp. quod si Religio non sit capax successione, non potest Religiosus succedere ab intestato. Potest tamen nomine Monasterii acceptere legatum per modum elemosynae juxta dicenda de paupertate, & legatis Minorum.

1102 Si Religio sit capax successione, tunc siue hereditas Religioso profecto proveniat ab intestato, siue ex testamento, in illam succedit Monasterium, ex communi principio: Quia quid Monachus acquirit, pro Monasterio acquirit. Non tamen titulo hereditatis, sed sub conditione, si profectio sequatur. Unde de professione secuta, Monasterium dotem perpetuo acquirit. Et posterior Monasterium spon-

tum bona, utpote accessoria, sequuntur personam; persona autem est Monasterio, & Deo dicata.

1103 Item, si Novitius professionem emittat absque praxia renunciatione, seu dispositione suorum honorum, tunc se habet ut mortuus ab intestato; nam per professionem Religiosus moritur mundo, & per actum facti, imo per votum paupertatis spoliatur domicilio omnium bonorum, unde Monasterium in omnia ejus bona succedit (si Religio sit capax successione, seu possidendi bona in communi) excepta legitima, si quae sit filius, aut aliis descendentibus, vel ascendentibus debita, de qua quidem etiam post professionem Religiosus dispo- nere potest, eam distribuendo inter eos, quibus debetur, Can. si quae mulier, g. 5. Sed si persona, Cas. 19. q. 3. non quidem ut dominus, sed ut administrator à jure constitutus ad hunc effectum. Quod si Religio non sit capax successione, tunc non succedit Monasterium, sed succedunt heredes illi, qui succedere debuissent, si mortuus esset ab intestato extra Religionem, seu in saeculo.

1104 Pariter, si Novitius moriatur intestatus ante professionem, succedat in ejus bona jdem, qui succederent, si mortuus esset in saeculo: quia cum persona non esset Monasterio dicata, ita nec accessorium, nempe ejus bona, Pirhing. in Com. lib. 3. tit. 27. §. 3. & 4.

1105 Quantum ad legatum recipiendum nulla est difficultas in Religione capaci, dummodo nullum jus in privato Religioso residet, sed solus usus facti.

1106 Denique si Religiosus professus instituat heres, Monasterium nomine Religiosi hereditatem acquirit. Mendo in Epit. vet. Pasp. Vatam, n. 10.

QUAERES IV.

1107 An si Monialis transierit de uno in aliud Monasterium, debeat etiam transferri dos?

Resp. quod si posterior Monasterium Moniale admittat volens, dos non est transferenda, sed remanet apud prius Monasterium. Est autem transferenda, si cogatur ad eam admittendam; Pelliz. de Monal. q. 3. nu. 69. cum Rodr. Bonac. & aliis, contra aliquos ibi, qui etiam quoad primam partem affirmant.

1108 Ratio primae partis est, quia (ut ait Pelliz. cit.) Dos non datur Monasterio sub conditione, si Monialis in Monasterio maneat; sed sub conditione, si profectio sequatur. Unde de professione secuta, Monasterium dotem perpetuo acquirit. Et posterior Monasterium spon-

tane talem Monialem admittens sibi debet hoc incommodum imputare.

1109 Nec tenet paritas de Matrimonio carnali: quia in eo dos ad virum pertinet solum pro matrimonii tempore; hinc si vir, aut mulier moriatur, dos restituitur. At soluta professione per mortem Monialis, dos non restituitur parentibus, quia per professionem dos transit perpetuo in dominium Monasterii; nam (ut doctè innuit Pelliz.) Monasterium stat loco filii, adeoque sicut filius est haeres matris, loco succedit in dotem, ita Monasterium succedit in dotem Monialis defunctae: v. num. 1112.

1110 Ex quo etiam fit, quod licet vir possit uxorem ejicere, donec sit solvatur dos, non sic potest Monasterium Monialem profectam ejicere, sed solum potest parentes in iudicio cogere, ut dotem solvant.

1111 Ratio secundae partis est, quia iustum non est, ut posterior Monasterium, quod patitur involuntarie recipiendo talem Monialem, insuper patiatur alimentorum gravamen. Ita Pelliz.

QUAERES V.

1112 An Religiosus transiens de una in aliam Religionem possit licite bona, quae ibi retinebat, ex propria industria acquisita, secum transferre?

Resp. quod non potest, etiam si Religio, ad quam transit, sit bonorum capax, & etiam si transeat de licentia Papae, nisi in licentia sit expresse concessa facultas ea transferendi. Donatus tom. 1. p. 2. ff. 5. q. 137. Post. ver. Bona transeunt, non. 1. & Com. Ex cap. unico, seu statum 18. q. 1. Ubi deciditur: Sed quidquid acquisiverat, vel habere visus fuerat Monasterio relinquat. Et ex cap. Non dicatur 12. q. 1.

1113 Nec dicatur: Bona sunt accessoria personae, & illius intuitu à Monasterio obtenta, adeoque quod eandem sequi debeant.

Quia (ut doctè ponderat Donatus) Aliud est, acquiri intuitu personae profectae, & aliud est, quod penes Monasterium profectum. Et enim bona acquiritur Monasterio intuitu profectis, sed non profectum ratione illius, sed ratione professionis validae, qua subsecuta, profectus respectu bonorum acquisitorum se habet ut extraneus. Megal. p. 2. lib. 2. cap. 27. q. 3. nu. 46. contra Menoch.

Et ideo subdit, quod licet bona illa prius Monasterio obtinuerint intuitu personae, nihilominus illius effectiva sunt omnino, absolute, & simpliciter, per professionem ibi valide factam: v. num. 1109.

Religiosus igitur de una in aliam Religionem

transiens, non potest secum deferre bona quae in priori tenebat, sive immobilia, sive mobilia, utensilia, libros, &c. quocumque modo acquisita: v. n. 1118.

1114 Excipienda tamen sunt manuscriptorum Religio, ut Concionae, lectiones, & similia, quia sunt pariter intellectus; de illis enim potest dici potest ad libitum, sive donando, sive secundum terendum. Diana p. 1. r. 6. cum aliis; quod est verum, etiam pro Fratibus Minoribus, ex Decret. Clem. VII. quam refert Coriolanus p. 2. de Cas. res. casu 8. n. 19.

QUERES VI.

1115 An Religiosus obligetur ad restitutionem? Respondetur, quod licet non possit dici obligatio obligatione proprie dicta, in quantum revera nihil habet proprium, cum omni dominio, & iure per professionem sit spoliatus, & restituitur sit facienda de proprio; potest tamen esse obligatus obligatione improprie dicta Pelliz. de Moral. c. 4. n. 74. & Com. nam onus restitutionis in casibus, quibus laesa est iustitia commutativa, & ius alterius, est de iure naturalis, ex illo principio naturae videlicet bonum quod datum non est, non est retinendum, sed restituendum. Unde Religiosus, qui ius alterius fecit, tenetur omni meliori modo, quo potest illud restitui: v. n. 1126.

1116 Si habeat igitur redditus, seu pecuniam ad proprios usus, tenetur ex illis aliquid detrahere, & restituere. Quod si ea non habeat volunt aliquid cum teneri magis laborare, aut aliqua ex tibi concessis minus necessaria detrahere, vel ab amicis procurare, & sic restituere. At haec (ait Pelliz.) sunt magis consulenda, quam praecipienda; quia sunt duriora.

1117 Religiosus, si rem sine licentia, seu Superioris nolente, rem sibi donatam accepit, tenetur illam Monasterio restituere, non danti: ex illo vulgato principio, *Quidquid Monachus acquirit, Monasterio acquirit*. Cap. Secutumus §. 9. 1. Et maxime quia Superior in tali casu illam acceptare non censetur; solum enim est renuens pro Religioso, minime potest praesumi renuens pro Monasterio, cui regulariter nunquam necessitas desit, cuique res illa potest prodesse, & non obesse.

1118 Quod si datus non dedisset absolute, sed sub expressa, aut tacita conditione, quod res illa cederet in usum ipsius Religiosi relicto apud se dominio, tunc res est restituenda danti, quia à se dominium non abdicavit. Pelliz. etc.

QUERES VII.

1119 An Monasterium teneatur solvere debita à suo Religioso contracta?

Respondetur, quod vel haec debita fuerunt contracta ante professionem, vel post.

SI ANTE PROFESSIONEM?

1120 Tunc, si Monasterium habet bona ab illo pariter ante professionem delata, tenetur ejus debita solvere, iuxta vires bonorum ab illo delatorum; quia bona delata non erant ibera, sed creditoribus obligata, & successores bonorum adtinguntur debitis ejus cui succedit.

1121 Quod si isti Religiosi post professionem proveniunt legatum, donatio, aut hereditas, non tenentur Monasterium ex illis satisfactis Religiosi creditoribus, tenentur Casp. tom. 3. r. 16. d. 3. Tamb. in Dec. lib. 8. r. 4. c. 1. §. 1. n. 12. Hoc probat ex communi & certo principio, quod bona, quae post professionem à Religioso acquiruntur, non acquiruntur immediate Religioso, & mediate Monasterio; sed immediate Monasterio acquiruntur, quoniam Religiosus per votum paupertatis est spoliatus omni dominio, ejusque est incapax; & quia creditores nullum habent jus in Monasterium, sequitur quod Monasterium nullo pacto tenetur recensita debita solvere ex dictis bonis post professionem Religiosi acquisitis.

1122 Id tamen Casp. & Tamb. tenent cum hesitatione: quia sententia Sanchez, quod tenetur ex dictis bonis solvere, est communis, in quantum per professionem non fuit derogatum jus creditorum in bona omnia, quae Religiosi obvenire possunt ratione personae obligatae.

1123 An autem talis Religiosus sit obligatus laborare, concionari, &c. & Monasterium tenetur solvere ex pecuniis à Religioso proprio labore, concione, &c. acquisitis, Casp. tom. 3. r. 16. d. 5. p. 7. §. n. 8. negat; quia per professionem cessit bonis, & debita extinguitur.

SI POST PROFESSIONEM

1124 Debita contracta fuerunt ex delicto, v. g. furto, damnificatione, aut alia iniustitia; tunc tenetur Religiosus, aut Monasterium rem restituere, & exteri; aut id, in quo factus est delictor, si non extet.

1125 Monasterium, si nihil extet, nec sit delictor in aliquo factum datus, ad nihil tenetur, quia Religiosus se habet ut filius familias, cujus delicto non tenetur pater.

1126 Ipse vero Religiosus tenetur restituere aliquid detrahendo ex peculio, & aliis ad suos

suos usus concessis, ut in n. 1115. ad differentiationem ejus, qui debita ante professionem contraxit; quia ille per professionem cessit debitis, sicut debita extinguit, & purgavit, non sic ille.

1127 Sed Superior potest talem restitutionem impedire, si sit facienda extero; minime si sit facienda ipsi Monasterio, cui sit facta ratio. Ratio primi; quia id, quod Religiosus pro restitutione facienda de peculio subtrahit, est sub dominio Monasterii, adeoque potest illud à se nolle abdicare, & ita iuste restitutionem impedire. Ratio secundi; quia Superior tenetur sui Monasterii indemnitate curare, nisi rationabilis causa oblitet.

1128 Si debita fuerunt contracta ex contractu. Tunc si contractus fuit initus legitime nomine Monasterii, videlicet de assensu, & licentia Superioris, & Capituli, tenetur quidem Monasterium solvere.

1129 Si autem Religiosus contractum inuit non nomine Monasterii, licet de licentia Superioris, ad nil tenetur Monasterium, quia pater non tenetur stare contractibus filii, ex l. §. cum impabere, ff. de peculio. Et licentia non fuit data ad contrahendum nomine Monasterii, sed fuit pura permissio, ne Religiosus illicite contraheret. Eadem ratione non tenetur Monasterium solvere, si ipse Praelatus inuit contractum, sed non nomine Monasterii, & de consensu Capituli; quia tunc se habet ut privatus, & contrahit nomine proprio: v. n. 1092.

1130 Quod si contractus cessit in utilitatem Monasterii, tenetur Monasterium solvere, ut in n. 1124. Sed creditor probare debet contractum in utilitatem Monasterii cessisse. Habetur ex c. Quod quibusdam q. de fide iussuribus in verbis:

Ne qui Religiosus absque majoris partis Capituli & Abbatis sui licentia pro aliquo fidei iussu vel ab aliquo pecuniam mutuam accipiat, ultra summam à Capitulo constitutam; alioquin non tenentur Conventus pro his aliquatenus respondere: nisi forte in utilitatem domus ipsius manifeste consistere redonasse.

1131 Ipse Religiosus delinquens licet restituere non possit, potest tamen, & debet puniri, iuxta illud: *Qui non potest in bonis, iurat in corpore.*

1132 Denique dicta in toto hoc quaesito, non militat pro Religiosis Militibus S. Jo. &c. illi enim (ut recte ait Tamb.) amplam retinent bonorum administrationem, adeoque per professionem non censentur cedere bonis, nec pro debitis post professionem proprio nomine contractis, deobligari possunt à solutione.

De largitione munerum, & paupertate agunt Diana p. 1. r. 6. Donatus tom. 1. par. 2. r. 15. tom. 3. r. 15. Vetr. celi tom. 1. r. 3. c. r. 8. g. 32. Rodic. in Sam. Pagnano in lib. 3. cap. Monachi, & cap. Com ad Monasterium.

PAUERTAS MINORUM

1133 Atrissima dicitur, quia bonorum dominio privat tam in particulari, quam in communi. Eam profitentur Fratres Minores Observantes, Reformati, & Capucini, ex Conc. Trid. sess. 25. de refor. c. 3.

1134 Sub hac paupertate fuit instituta Regula S. Clarae & S. Pius V. per suum Motum proprium Circa Pastoralis, omnino voluit, Regulam S. Clarae sine dicta paupertate in communi observari, ut sic Sacerdotum Virginitatem honestas & Claustrum perfectius servaret; non possidendo in communi, habent unde sustententur. Quam dispositionem per cunctis Monachibus edidit Greg. XIII. Constit. 13. Deo Sacris Hinc Pelliz. de Mon. cap. 4. n. 1. addit, etiam Moniales Capucinas dicta confessione gaudente possideri bona in communi, imo et renunciare non possent Papa licentia, cum sit edita pro Monialium bono regimine, conservatione, & decore.

1135 Fratres igitur Minores non sunt capaces redditum, nec legatorum, quorum dominium directum redeat apud ipsos: Sunt tamen capaces legatorum per modum elemosinarum, ut infra de legatis, & aliorum elemosinarum, quorum dominium, sicut & eorumdem fratrum Ecclesiarum, ac Monasteriorum restituunt penes Sedem Apostolicam, ac praevidentur Syndici, & Procuratores Apostolici, qui eas nomine S. Sedis recipiant, retineant, & in eorum usus & necessitates subministrant, de eorumdem Superiorum praevio assensu, & consilio: ut innuit Summi Pontifices in Bullis, pro Syndicis Apostolicis editis, apud Cosc. Cir.

1136 Unde ad Superiorem spectat, licentiam Religiosis concedere pro suis usus.

1137 Quia in cap. 4. Regulae hoc habetur praecipuum, *Praecipio sumitur fratribus universis, ut nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant, per se vel per interpositam personam.* Plura alia ultra dominium bonorum in communi sunt prohibita, & inde explicanda.

1138 Et primo, quamvis circa alias res sit nobis prohibitorium dominium, non usus, circiter denarios est etiam prohibitus usus. Nicolaus III. Clem. V. & Innoc. XI. in Bulla *Solicitude*, de anno 1679. Adeoque non possunt ac

pecuniam recurrere, si res, quibus indigent, valeant in propria specie reperire. Si tamen eas non valeant in propria specie, puta frumenti, vestis, libri, &c. reperire, tunc poterit pro necessitatibus infirmorum, victus, vestitus, & aliorum usum, ad pecuniam recurrere, quoniam *Necessitas non habet legem*: hinc flante necessitate equitare possumus, non obstante præcepto de non equitando. Imo sic etiam discipulit de præceptis Ecclesie: *v. n. 1070*. Quod est verum etiam de Religiosis particularibus, si Monasterium illis necessaria deceter non subministrat. Et ita practicatur, maxime in Civitatibus, ubi devoti denarios pro elemosyna promptos habent, minime pauperum, librum, chartam, & similia, quibus Religiosus eget.

1139 Nominè pecunia denarius intelligitur, sunt enim synonyma, & ut terminus est alterius explicativus. Cyprianus Capue & Melchior; nam apud Cyprianum *Pecunia* idem est ac *numus*, & *denarius*. Unde in Clement. *Exvi*, pluries pro pecunia denarius intelligitur.

1140 Secundo, prohibetur receptio denariorum, & licet non prohibeatur expresse, & propriis verbis contractatio, prohibetur virtualiter, quia licet possit dari receptio, quæ non sit contractatio; non potest dari contractatio, quæ non sit receptio; unde contractatio est quasi species receptionis.

1141 Non prohibetur autem contractatio, quæ denarios ab aliquo fratrum devoto sibi datus recipit, seu retinet expendendos ad usus fratrum nomine dantis. Quod ita contingit. Volens devotus, aut propinquus fratres juvare, consignat quandam summam pecunie patre, ut eam nomine suo retinet, expendendam pariter nomine suo pro fratribus necessitatibus & ad eorumdem requisitionem. Et tunc Petrus dicitur amicus spiritualis, & hoc pacto pro suis decentibus necessitatibus licitum est fratribus denarios recipere; quia dominum usque ad illius summam consumptionem semper retinet pecunes dantem; Petrus, qui recipit, retinet, expendit, &c. totum agit nomine, & auctoritate dantis: Religiosus vero præcise habet usum facti, qui est illi licitus.

Amicus spiritualis nominari, & designari debet ab ipso dante, ob rationem de *n. 1137*, minime à fratre; nisi dans fratri injungeret, ut nominet personam, quæ illi videtur aptior. Imo frater potest dari personam aptam humiliter proponere, illi liberam designationem relinquendo, quia hæc est pura offensio, non designatio, nec nominatio.

1142 Tertio, prohibetur receptio denariorum per se, vel per interpositam personam.

Per se recipere, dicitur frater, quando per se abique alterius personæ intervenu denarios recipiat in proprios usus convertendos, expendendo, donando, &c. Pariter, si per se aliquem ex recentibus actibus exercet.

1143 *Per interpositam personam*, recipere dicitur frater, quando sua auctoritate aliam personam substituit, quæ nomine suo denarios recipiat, aut aliquem ex dictis actibus exercet.

1144 Utrouque modo denariorum receptio prohibetur; minime si fiat per Syndicum Apostolicum, aut per amicos spirituales: *v. n. 1138*.

1145 *Syndicus Apostolicus*, est Procurator, qui nomine S. Sedis recipit dominium omnium, tam immobilium, puta Ecclesiarum, Monasteriorum, hortorum, quam mobilium, & elemosynarum, quibus ipsi fratres utuntur; & nomine S. Sedis, ad fratrum requisitionem, & assensum, ut disponit expresse Paulus IV. in Bulla ex Clement. anno 1555. emit, venit, & alios actus civiles exercet, qui ad fratrum necessitates, & utilitates spectant; ita ut eorum rerum dominium immediate apud Sanctam Sedem relideat, concessio fratribus solo usu facti.

1146 Ubi nota, quod Summus Pontifex dominium in se suscipit elemosynarum, quæ à fidelibus fratribus clargiuntur. Insuper rerum immobilium, & mobilium, qui sui subiectus intervenit, nempe Ecclesiarum, Monasteriorum, hortorum, vestium, vasorum sacrorum, &c. minime suscipit in se dominium reddituum. Ita Summi Pontifices relati *non. 1138*. maxime Nicol. III. in Decretali. unde Syndicus Apostolicus pro redditibus non est Procurator S. Sedis, quia facultas Procuratoris non se extendit ultra facultatem à substituente concessam; sed esset interposita persona, quæ reciperet, & ministraret auctoritate, & nomine fratrum: *v. n. 1139*.

1147 *Amicus spiritualis*, est persona tertia, quæ denarios ab aliquo fratrum devoto sibi datus recipit, seu retinet expendendos ad usus fratrum nomine dantis. Quod ita contingit.

Volens devotus, aut propinquus fratres juvare, consignat quandam summam pecunie patre, ut eam nomine suo retinet, expendendam pariter nomine suo pro fratribus necessitatibus & ad eorumdem requisitionem. Et tunc Petrus dicitur amicus spiritualis, & hoc pacto pro suis decentibus necessitatibus licitum est fratribus denarios recipere; quia dominum usque ad illius summam consumptionem semper retinet pecunes dantem; Petrus, qui recipit, retinet, expendit, &c. totum agit nomine, & auctoritate dantis: Religiosus vero præcise habet usum facti, qui est illi licitus.

Amicus spiritualis nominari, & designari debet ab ipso dante, ob rationem de *n. 1137*, minime à fratre; nisi dans fratri injungeret, ut nominet personam, quæ illi videtur aptior. Imo frater potest dari personam aptam humiliter proponere, illi liberam designationem relinquendo, quia hæc est pura offensio, non designatio, nec nominatio.

1148 Licite igitur fratres possunt pro decentibus necessitatibus denarios recipere, retinere, expendere, &c. per Syndicum Apostolicum, aut amicum spirituales; quia tunc non dicuntur recipere per se, vel per interpositam personam; quod à Regula prohibetur.

Syndicus facultatem habet plures Procuratores substituendi, uti opus fuerit.

Religiosus, & valde laudandus est usus illorum fratrum quætorum, qui per Civitates quaestuando pecuniam secum ducunt, ut à fidelibus pro elemosyna denarios clargiri volentibus, puer ipse recipiat, & Procuratori consignet, quia hic dicitur bajulus Procuratoris, & ejus nomine, & auctoritate recipit: *v. n. 1168. & 1170*.

aut imminere. Præterea dicitur, quando est actualis. Imminere dicitur, quando non est actualis, sed proxime futura. Unde non sufficit necessitas remota futura, aut possibilis, puta ob iter, aut infirmitatem, quæ ei potest contingere.

1153 Tertia, ut necessitati non possit commode provideri querendo rem in propria specie.

1154 Quarta, ut apud Procuratorem, aut amicum spirituales non sint alii denarii, quibus possit necessitatibus providere.

1155 Quinta, ut talium elemosynarum pecuniarum obtentum receptio, retentio, expensio, &c. fiat per Procuratorem nomine S. Sedis, aut per amicum spirituales nomine dantis, vel per ipsum dantem; Alias diceretur recipere per se, vel per interpositam personam.

Amicus spiritualis pro hujusmodi usibus potest uti bajulus, sicut & Procurator: *v. num. 1148*.

Necessitas autem præsens, aut futura (ait Nicol. III. in sua Decretali, *Exvii*, qui servavit. *ita 6.*) potest esse duplis generis: una, quæ brevi tempore expediendi valet: Et pro hac potest frater uti dante, aut persona ab eo substituta, imò & alia persona ab ipso primo substituta subrogata.

Alia, quæ tractum tempo sit postulat, ita ut pecunia depositata ut ad plura loca perventura, & transitura per manus multorum, quorum impositabile est ipsum dantem, aut primum substitutum habere notitiam: Et in emptione lanæ, librorum, &c. in loco distant, Tunc Nicol. III. cit. ultra prædictorum modum pro omni moda Regule, & Professorum puritate, alium facilitium modum assignat: Vnde licet, ut frater ab ipso dante, aut ejus Nuncio, seu primo depositario subrogare valeant, licentiam perat novis depositariis suo nomine substituendi, seu subrogandi, prout opus requirit. Ut per quoruncunque manus (sunt verba Decretalis) pecunia, seu elemosyna ipsa tractetur, sive personas ab eodem, vel à fratribus nominatas: tamen suo consensu, voluntate, ac auctoritate procedat. Quo assensum suum præbere prædictis, seu fratribus re emptis, vel acquisitis de illa pecunia, per quemcumque, iuxta modum annotatum superius, uti possunt. Hoc pacto, quoties erunt novi depositarii assignandi, semper fieri debet nomine, & auctoritate dantis, aut primi depositarii.

Quod si per oblivionem frater hanc licentiam non postulerit, potest novus depositarius inhibere ex præsumpta licentia dantis, si expresse haberi non possit, quæ quidem

1156 Prima est, ut recursus fiat pro suis necessitatibus juxta decentiam, minime pro superfluis usibus. Potest etiam frater pro alterius fratris necessitatibus talem spiritudinem habentibus recurrere: Et hoc erit charitatis, & meritatorius actus.

1157 Secunda, ut necessitas sit præsens;

QUÆRES I.

1149 An Frater Minor subditus possit pro suis necessitatibus ad denarios recurrere?

R. Episcopus. In Monasteriis, ubi servatur vita communis à Trid. præscripta, & insuper Monasterium singulorum fratrum necessitatibus providet, non potest ad denarios recurrere, constat ex ipso cap. 4. Regule, ubi in casibus necessitatis recurrendi ad denarios, talem facultatem S. Pater dat Ministris, & Custodibus, alios excludendo, his verbis: *Tamen pro necessitatibus infirmorum, & alius fratrum indigentis, per amicos spirituales, Ministris tantum, & custodes sollicitam curam gerant.*

At non ideo, si possunt, debent fratres esse legnes, & pigri; sed debent nomine, & auctoritate Ministrorum, omnem diligentiam adhibere ad elemosynas repetendas, eas cum ceteris Monasterii elemosynis apud Procuratorem existentibus incorporando, ut ex illis Ministris ejusdem necessitatibus providere possit; nam hoc concedit Nicol. III. in sua Decretali his verbis: *Concedimus, quod ipsi Ministri, & Custodes, possint per alios suos cum sollicitudine exercere: v. n. 1055. & 1093.*

1150 In Monasteriis vero, ubi non servatur vita communis à Trid. præscripta, & Monasterium non providet singulorum fratrum necessitatibus, recurritur respective dicta de Monasteriis aliarum Religionum.

Dixi, respective, quia tunc observandæ septem modificationes sequentes.

1151 Prima est, ut recursus fiat pro suis necessitatibus juxta decentiam, minime pro superfluis usibus. Potest etiam frater pro alterius fratris necessitatibus talem spiritudinem habentibus recurrere: Et hoc erit charitatis, & meritatorius actus.

1152 Secunda, ut necessitas sit præsens;

idem factis rationabiliter presumitur, nam ex voluntate dantis, qui juvare fratres intendit, ac proinde modis omnibus, quibus licite possunt juvamen percipere, quam ex voluntate ejusdem Summi Pontificis, qui volens, fratribus providere, tam super necessitatibus, quam super puritate observantia Regule, tam benignos tradidit modos.

Idem est respective dicendum de Syndico Apostolico in ordine ad novos Procuratores substitutos.

1156 Sexta, ut totum fiat de licentia expressa aut tacita sui Superioris laicalis, cui incumbit onus providendi, aut Superioris majoris; quae quidem rationabiliter fere presumitur, si Superior providere non possit.

1157 Septima, ut frater nullam auctoritatem ostendat supra pecuniam apud Procuratorem, aut amicum spirituales depositam: nec in usus auctoritative se gerat, ne ostendat fe dominium, sed suppliciter. Unde non potest expellere ab illis computos civiles expensarum; potest tamen illos videre, & memoriam scriptam apud se retinere, solum ad sciendum, quanta pecunia apud ipsum remaneat, ut suos usus discretionem temperet. Quod si reperiat infidelitatem, non potest eum in iudicio convenire; hoc tamen potest facere ipse dans, quia est dominus. Item si ille elemosynam in capsa retinet, non potest frater, etiam Superior, clavem tenere.

1158 Recentis septem modificationes sunt praescripte in Decretalibus Nicolai III. & Clem. V. ac in Declarationibus Martini IV. & V. & non obligant in conscientia, ita ut transgressio fit contra quantum praecipit Regulae, nisi ille, ex quarum defectu sequitur, quod frater aliquid habeat dominium, aut usum pecuniae per se, vel per interpositum personam. Cordoba p. 11. Ratio est, quia mens dictorum Pontificum non fuit fratres, novis praecipis gravare, sed modos congruos dare ad fratrum necessitates subleandas absque Regulae transgressione.

1159 Ex quo duo sequuntur. 1. Quod haec modificationes non solum sint datae pro fratribus particularibus ad peculiares suas necessitates, sed etiam pro Superioribus, ad fratrum necessitates providendum. 2. Quod si frater postea eum modum magis congruum reperit, qui praecipit Regulae salvare, non teneatur recensitum. Verum quia id non est ita facile, non est ad recensitis modificationibus recedendum: *q. n. 1155.*

COROLLARIUM PERUTILE,

1160 *Et valde notandum ad providendum necessitatibus, cum observantia Regulae.*

Quia ex secunda modificatione, de n. 1152. necessitas pro recurru ad pecuniam debet esse praesens, aut imminens, seu proxime futura, clare sequitur, quod non possit frater apud Procuratorem Apostolicum, & pro necessitatibus remotis, aut possibilibus, apud ipsum pecunias à fidelibus, aut proprio labore, ac industria obtentas retinere pro suis usus.

Adeoque, ut paupertas à S. Francisco praecipua, dura pluribus non videatur, sed dulcis reddatur, duos hic trado modos, quibus uti poterunt fratres, desumptos ex Decretalibus Nicol. III. & Clem. V. ac ex aliis Martini IV. & Pauli IV. Declarationibus à Religione acceptatis, & novissime ab Innoc. XI. confirmatis: *ut in n. 1188.*

1161 Primus modus prior, & percelliar est, quod frater elemosynam modo licite acquisitam colligat Procuratori Apostolico, ut incorporetur cum ceteris Monasterii elemosynis, ita ut Superior ex communi massa possit facilius ejus honestis usus providere; quod licite imo religiosissime agit. 1. Quia se conformat Decr. Trident. relatio. *num. 1055. 2.* Quia Monasterio non deficient necessitates imminentes, imo actuales. 3. Quia quando à Superiore pro suis honestis necessitatibus etiam post diuturnum tempus providetur, non providetur de elemosynis illis, quas tradidit, sed de elemosynis actualibus Monasterii; & hoc, non quia suae elemosynae supponuntur consumptae, (ut quidem pro certo supponitur), sed quia per incorporationem cum elemosynis Monasterii, facta sunt elemosyna Monasterii, de quibus Superior tenetur ipsi, ut ipse suo subsidio, providere, quod contingit necessitas.

1162 Et quia in praesenti loquimur de Monasterio, quod ob nimiam pauperatem non potest singulis subditis necessaria ad honestos usus subministrare; Superior monetur, ut utatur discretionem, & prudentiam, ut quoties Religiosus ille, qui suo labore, & industria elemosynas acquisivit, & cum ceteris Monasterii elemosynis in manu Procuratoris incorporavit, ad eum pro suis honestis usus recursum habuerit, non debet ei providere: *q. n. 1043. 1080. & 1097.*

1163 Secundus modus dulcior datur in Decretalibus Nicol. III. & Clem. V. & est: Si dans summam pecuniam deponat in manibus alicujus tertii, ut eas nomine suo retineat ex-

pende-

pendendas ad usus alicujus fratris sibi chari, aut propinqui, domino apud se semper retento; tunc licite poterit frater ad ipsum depositarium, seu amicum spirituales recurrere, quoties ei contingerit necessitas; sequitur ex dictis *n. 1147.*

Ad id est omnino attendendum, quod ipse frater non possit ad dantem pro pecunia recurrere, nec curare, ut dans illam in manibus alicujus tertii deponat pro necessitate remota, aut possibili, ut dictum est *n. 1152.*

1164 Hi duo modi in hoc differunt, quod in primo, si moriatur Religiosus, pecunia Procuratori tradita fit exret, pro Monasterio remanet, tam si fuit incorporata, quam si secus, quia reidet penes dominum Summi Pontificis, pro Religiosorum necessitatibus. In secundo, si moriatur Religiosus, pecunia depositario tradita non spectat ad Monasterium, sed redit ad ipsum dantem, quia licet ejus dominium à se non abdicavit, sed semper retinuit, ita ut etiam Religioso vivente, etoque inconsulto, semper poterit summam illam pecuniam de manibus depositarii sibi realiter.

Quod si ipse dans moriatur ante consumptionem pecuniae, Nicol. III. in Decretali. *est. num. 1155.* disponit his verbis:

1. In eo vero casu, quando antequam ipsa pecunia in licitum rei habende vel utendae commercium sit conversa, concedentem pecuniam mori contigerit: si concedens in concedendo dixerit, vel expresserit, quod persona deputata pecuniam ipsam in necessarium usum fratrum expendere, quicquid de ipso concedente vivendo, vel moriendo contingeret: live concedens hujusmodi haec redem reliquerit, live non; possint fratres ad personam deputatam, non obstantem concedentis morte, vel haereditis contradichione, pro illa pecunia expendenda recurrere; sic, sicut poterant ad ipsum dominum concedentem.

Cujus iustae dispositionis ratio potest esse, quia dum dans pecuniam expresse non revocavit, praesumit velle continuare elemosynam fratri, juxta illud: *Qui potest facere elemosynam vivens, potest facere elemosynam moriurus.* Et quia depositus, ut illum juvaret.

1165 Hoc tamen est notandum, quod si dans, volens necessitatibus fratris, aut etiam Monasterii succurrere, pecuniam ad hunc effectum det Procuratori Apostolico; tunc ejus dominium suscepit Papa, & pro Monasterio remanet. Nisi exprimat, velle dominium pecuniae usque ad ejusdem consumptionem apud se retinere: in quo casu persona illa quae est Procurator Apostolicus, respectu ad di-

ctam pecuniam, non se habet ut Procurator Apostolicus, sed ut amicus spiritualis; quia non eam retinet nomine Papae, sed nomine dantis.

COROLLARIA ALIA.

1166 **P**rimum. Non possunt fratres per se ipsos recipere, custodire, retinere, aut expendere elemosynas pecuniarias quae in ipsis Conventibus, & Sacristiis ad illos perveniunt pro Missis, & Sacristiis ad illos causis honestis, quia ellet per se recipere; sed ad hos effectus tenere debent personam seculararem, quae fit substitutus, aut bajulus Procuratoris; & ita videri praeficiari. Qui substitutus potest esse Tertiaris alicujus, quia hic à Regula non prohibetur, nec illa ligatur: Hoc tamen non est praeficiendum ob secularium scandalum, & ob periculum, ne evadant interposita persona; nam facilius posset Superior eum eo auctoritative tractare: *q. num. 1157.* Quod si uterentur Tertiaris induto more Hispano, nempe habitu brevi usque ad genua, tibialia, & calceamentis, nullum esset periculum scandalum: *q. n. 1168. & 1178.*

1167 Secundum. Possunt fratres elemosynas à benefactoribus pro Missis, suffragiis, & relictis ab haereditibus, petere per modum elemosynae, minime via civilis iudicii. Illis autem reculantibus, possunt id manifestare Syndicis, qui nomine Papae possunt contra haereditas in iudicio agere, ut disponant Summi Pontificis in Bullis Syndicatus, maxime Paulus IV. in Bulla ex Clementine. ann. 1552. Imo ex jure, id potest quilibet de populo agere nomine testatorum, ut eorum voluntates quoad Legata pia pro suis animabus relicta adimplerant. Ad tamen debet illos strepitum fieri, ne ratione scandalum plus sit amissio, quam lucrum: *q. n. 1192.*

1168 Quod si haereditas elemosynaliter à fratribus requisita voluntarie solvant elemosynas à relictoribus relictas, debet illas recipere substitutus, aut persona secularis, vel Tertiaris, ut ad Procuratorem deferat.

1169 Tertium. Tenere in Sacristiis, aut Ecclesiis capsofas, loculos, & similia exposita pro elemosynis pecuniariis auctoritate propria, est venarius per interpositam personam recipere.

Non sic, si teneantur auctoritate Syndicis; hoc tamen fieri non potest, quia prohibitum est jussu Urb. VIII. per novis Constitutionibus de anno 1628. etiam si clavem Syndicis teneat, his verbis:

Capite, vel trunci ad recipiendas elemosynas

synas pecuniarias, etiam pro Missis oblatas non solum ab Ecclesia, sed etiam à Sacrificiis, & à quacunque parte, quæ sit intra claustrum Conventus, omnino prohibentur, sub pena inobediencie, & excommunicationis majoris: Guardianus, qui contrarium permiserit, privetur officio suo: v. n. 1166.

1170 Quartum. Fratres itinerantes, maxime per longum iter ad comitia generalia, aut alio ob iustam, & honestam causam, quia regulariter religiosa, & decenti commo- ditate indigent in conservationem propriæ personæ, quam habere non valent sine recur- su ad denarios, ut possint seculari, aut Tertiario, quem secum ducant substitutum à Syndico, auctoritate sui recipiat, retineat, & expen- dat: v. n. 1155.

1171 Quintum. Est Statutum antiquum, quod refertur in speculo Minorum, tr. 3. fol. 200. ut sequitur:

Si contingat, aliquem fratrem transferri de una Provincia ad aliam ad morandum, libros libi concessos ad usum possit habere, post mortem vero suam omnes libri, quos tempore suæ translationis habuit, vel post- modum commutavit, ad Provinciam illam, à qua translatus fuit, integre revertantur. Idem iudicium de translata elemosyna ha- beat: & ad hoc fideliter faciendum, mini- stri firmiter, in quorum Provinciis de- celerant, teneantur. Et ut hoc melius ob- servetur, fratres, qui transferuntur re- linquant in scripto nomina librorum vale- n- tum ultra quartam partem marchæ ar- genti, & elemosynæ quantitatem mini- stris illis, de quorum administrationibus transferuntur.

QUÆRES II.

1172 An Frater Minor possit licite pecuniam expendendam tangere lino, aut obarta involu- tam?

Videtur licere, quia id est mediate tangere, & cum sumus in odiosis, preceptum est restringendum ad contactum immediatum: Hinc quævis prohibitum sit laico vasa sacra tangere, potest medio velo, aut alio. 1173 Respondeo, non licere. Longus cap. 4. cont. 17. sect. 1. num. 8. quia talis contactus pecunie charta involuta, licet sit mediatus, est versus contactus physicus, & civilis. Phisicus, ut dicimus de contactu patene velo co- operato ab eo, qui Ordinem assumit, factu in to. 3. n. 126. Est civilis, quia ad expendendum, adeoque est receptio à S. P. prohibita, ut in n. 1141.

Tum quia alias liceret pecuniam in bursa, aut in cella recipere, imo retinere.

1174 Ad paritatem disparitas est, quia contactus vasis sacri laico prohibetur ob reverentiam, quæ salvari per contactum immediatum. Finis autem receptionis pecunie est ad vitan- dum omnem usum civilem pecunie, ut constat ex no. 1128. qui finis non salvari in recessu contactu mediato.

1175 Talis autem contactus mediatus, solum potest à peccato excusari in casu necessi- tatis: Donat. rom. 3. tr. 15. q. 49. quod scilicet urget necessitas fratris, cuque non sup- p- teret alius modus recipiendi, videlicet per sub- stitutum, Dantem, Depositarium, aut Nun- cium: lex namque ex sæpe dictis non compre- hendit casus necessitatis, juxta illud, *Necessitas non habet legem*: v. n. 1138.

1176 In tali quidem casu necessitatis, utique consultum est fratri, pecuniam chari- tate in solutum recipere; nam simplices, hæc cautela adhibita, fere scandalizari non so- lent. Insuper poterit tunc frater, maxime apud viros doctos, & notitiam nostræ pro- fessionis habentes, necessitatem actionis humi- liter aperire.

1177 Si aliquando casus contingat, quod vir prudens ad Monasterium, aut Ecclesiam nostram accedens summam elemosynam elargi- retur: Si Monasterium necessitatibus pre- meretur, nulla reperiretur persona apta, nec Tertiarius, qui reciperet; vir ille non potest commode eam ad Procuratorem mittere, aut prudenter non judicaretur capax talis consilii, led quod potius illum tædio afficeret, & ab elemosynis impedi- ret; tunc si fratres cura- rent, ut ille elemosynam in aliquo loco oppor- tuno reponeret, usque ad adventum Nunci- i, aut Bajuli, qui illam ad Procuratorem trans- ferret, dictum virum de hoc monendo, pecu- niam non condemnare, quia sumus in recessu casu necessitatis.

Pro qua re, Melph. in commen. ad Const. c. 2. stat. 2. in fine ait:

Respondeo quinto, in necessitatis arti- culo postsumus denarios petere, & acci- pere, ac expendere, puta si Missionarius apud infideles reperitur, nec alia via su- perfit pro victu, &c. jus enim naturale prævalet positivo. Cujusmodi Sanctissimus D. N. Urbanus VIII. declaravit pro locis Terræ Sanctæ, ubi fideles administrant, & Syndici non reperiuntur, & necesse est, ob majus bonum, & ad majorem Dei glo- riam, & Ecclesiæ utilitatem, loca illa in Religione Catholica conservare. Ita etiam si Summus Pontifex inlitteret Fratrem sum-

elemo-

elemosynarium, non peccaret, pecunias erogando, &c.

1178 Dixi: Si aliquando; hi namque casus debent esse rari, & non per habitum practica- ri, ut dictum est in n. 1166.

1179 Hinc omnino quæstiones abstineri de- bent à recipiendis elemosynis pecuniariis in- tra peram; quia quævis talis receptio videat- ur posse à peccato contra paupertatem, & præceptum de non recipiendis per se pecuniis, excusari; in quantum non videtur in quorsore receptio civilis ad expendendum, sed trans- latio pecunie de uno in alium locum, nempe ad Procuratorem; non potest à peccato scan- dalis, & damni, quod Monasterio affert, excu- sari; per hujusmodi namque pecuniarum con- tractationes, sic scandalizari, & admirari so- let saculum, at ab elemosynis se ablineat, in gravissimum communitatis, & Regularis Observantia perniciem: v. n. 1148. Adde; in hujusmodi casibus, in quibus pecunia transfer- tur ad Procuratorem, adest contractus, & re- ceptio civilis moralis, ad expendendum media- te pro fratre suo, Melph. cit. Resp. 4.

QUÆRES III.

1180 Quomodo Frater expropriari debeat?

R. Elpondo, hunc esse modum. Pecunia, quam frater habere supponitur, pluribus modis potest se habere.

Primo. Si frater ei data absolute, seu uti Re- ligioso, est deponenda in manus Syndici no- mine Ecclesiæ pro necessitatibus Provincie, aut Monasterii. Si vero dans apud se voluit ejus dominium retinere, est dari restituenda, vel de ejus licentia est Syndico tradenda pro Mo- nasterio, aut Provincia.

1181 Secundo. Si talis pecunia sit de ele- mosynis alicujus Conventus, est Syndico il- lius Conventus, aut Provincie tradenda, pro dicto Conventu, ejus Superiore locali mo- nito.

1182 Tertio. Si pecunia fuit accepta sub aliquo onere, v. g. Missarum, &c. tunc debet pecuniam consignare, & onus manifestare Su- periori. Melph. autem est, si ipse curet inveni- diate oneri satisficere, & non committatur alicuius speciei, nam omnis satisfaciendi justitie obligat ex jure nature.

Quod si pecunia reperitur conversa in em- ptionem alicujus rei, quæ extat, puta libro- rum, tunc tenetur satisficere eam, v. g. libros creditori tradendo, si fieri possit; vel eam ven- dere curando, & satisfaciendo in quantum po- test per pretium. Idem tenetur facere Super- ior, si post fratris mortem, tale onus ei con-

Quæ expropriatio peracta, Religiosus haud amplius retinere debet affectum, aut curam circa pecuniam illam.

1183 Et si expropriatio fiat in articulo mor- tis, omnino Confessarius, vel Superior curet ut pecunie, & res superflue, super quibus facta est expropriatio, renovetur & cella Religiosi ante mortem, quod curabit charita- tive, solando fratrem, ut in Dei misericor- diam speret. Quod si supervivat, expropriati- onis factæ eam minime poeniteat, nec ad vo- nitum redeat.

Congregatio Generalis de anno 1679. præ- cipit, ut distributio suppellectilium, & rerum à fratribus relictarum, fiat à Provinciali, mo- do sequenti.

Si frater defunctus fuerit in Infirmitate, eidem applicentur omnes panni linci, & ex tunc lecti: si autem extra Infirmitatem, mortuus sit, applicentur communitati Con- ventus, ubi defunctus de familia morabatur. Cui etiam communitati consignabuntur om- nia lana vestimenta. Libri in ejusdem Conventus Bibliotheca reponentur, & si forte aliquid pecunie reperitur, Provin- cialis faciat eam deponi apud Syndicum.

Apostolicum Provincie, pro necessariis suisque, sumptibus communitate Provincie in- digentis, sumpto à Guardiano, & discretis Conventus testimonio de quantitate, ut suo tempore rationem de illa tribuere possit. Et idem observetur, si aliquid aliud confi- derabilis pretii inveniatur. Pictura, si forte sint, in Sacristia collocentur. Res autem mi- noris momenti inter Fratres ejusdem Con- ventus de consilio Guardiani dividantur.

1184 Frater autem Proprietarius, seu pecuniam retinens, absolvi non potest, nisi prius expropriet, aut firmiter, & cum morali certitudine id Confessario proponat; unde Confessarius se debet cum eo gerere, sicut cum concubinario.

Caveat ergo frater, & in mente ha- beat verba S. P. Francisci, quod si Magna promissio, majora promissa sunt nobis: vide n. 1097.

LEGATA FRATRUM MINORUM

1185 **S**unt justa, & licita, à testatore relicta sub hac forma: *Testis mihi bene- dem animam meam, ita quid executor testam- entariis teneatur bona relicta vendare, & pecuniam in emendo panem, vinum, & alia necessaria in elemosynam Fratris Minoribus hujus Civitatis infamere.* Et tunc testamentarij ad talem elemo- synam.

synam solvendam cogi possunt ad instantiam a cujuslibet de populo. Ita Villalobos *sem. 2. rr. 30. dist. 12. numer. 8.* & Diana *p. 3. tracl. 2. resol. 33.*

Item si non est addita conditio licita: *Ut bona vendantur, & in fratrum necessitates pretium convertatur*, legata valent, quia tunc censetur legans voluisse modo debito fratribus subvenire. *Rodr. in comp. verb. legatum: Diana p. 10. tr. 14. resol. 65. v. n. 901.*

Item potest testator relinquere Fratibus Minoribus legata perpetua, tam libera, quam onerosa, quia qui potest facere elemosynam vivus, potest facere elemosynam mortuus, quoniam mortuus habet animam, quae valeat ejus fructum à fidelium remuneratore animarum percipere.

Quantum ad legata perpetua, sciendum est, quod Syndicus, & Procurator concesserunt Ordini quampures Summi Pontifices, ut ex una parte fratrum necessitates providerent, & ex alia, ut eorum paupertas tam in particulari, quam in communi, illa servaretur: hac de causa omnium rerum, modo licito, fratribus à fidelibus oblatarum Sancta Sedes apud se dominium recipit, ut in *n. 1146. v. n. 1200.*

Pontifices autem non conveniunt omnes quoad omnia, sed diverso modo; & quoad actus diversos concedunt Syndicos.

Nam Sixtus IV. in Bulla incip. *Dum fructus uberes*, anno 1471. apud Bullar. *Rodr. concessit*, ut possint nomine S. Sedis recipere bona immobilia, & redditus perpetuos fratibus & eorum Monasteriis relicta, & relinquenda, & in illis succedere ab intestato: ipsa Romana Ecclesia eorum dominium in se suscipiente. At idem Pontifex per aliam Bullam, quae incip. *Uide nos dudum ad importunam nonnullorum instantiam concessimus*, & de praedictam concessionem pro Observantibus irritat, utopote expressè eorum professioni & paupertati contrariam. Qua de causa, etiam ante irritationem totum corpus Observantium praedicto privilegio renunciarit.

Unde standum est institutionibus & concessionibus aliorum Pontificum; videlicet Decretalium Nicol. III. *Exit*, qui *terminat*, & Clem. V. *Exiit de Paradiso*, tit. de *verbor. sensu*, in 6. Et declarationibus, ac concessionibus Martini IV. *Exultantes*, Martini V. relati à Sixto IV. cit. & Pauli IV. *Ex Clementi*, de anno 1555. novissime confirmata ab Innoc. XI. per Bullam, quae incip. *Solicitudine*, edita 20. Novembris 1679. his verbis.

Declarantes tamen pariter, quod per praemissa non prohibentur in dicto Ordine Syndici Apostolici, cum eorum usus non sit dispensatio in Regula, sed modus à Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris provisos pro puriori illius observatione, sive ejusmodi Syndici assumantur ad praescriptam Constitutionem Nicolai III. & Clem. V. praedecess. praedict. sive fec. disp. Const. rec. me. Mart. IV. & Martini V. ac Pauli IV. praedecessorum pariter nostrorum prout illorum usus in singulis familiis, Congregationibus, Reformationibus, aut Provinciis Ordinis praedicti respective fuerit receptus.

His praemissis, Dico, Fratres Minores non esse capaces legatorum perpetuorum, ita tamen ut dominium directum horum capitalium, seu rerum immobilium residet penes nos, aut penes Syndicum Apostolicum, ut Syndicum, quia ut Syndicus hoc nomine Papae, qui (videlicet Nicolaus III. in relata Decretali) talium legatorum directum receptionem expressè prohibet; unde tunc Syndicus esset interposita persona, ut nostra, & sic dominium resideret penes nos.

Esse verò capaces legatorum perpetuorum, ita tamen ut dominium directum horum capitalium, seu rerum immobilium residet penes tertiam personam, quae representat personam legantis, & dicitur amicus spiritualis, juxta dictam 1147. & 1165.

Potest igitur testator uti forma relicta n. 1185. vel potest gravare haeredem ad eligendam Fratibus annuum summam elemosinae. Vel relinquere ipsum bonum immobibile, aut capitale super re immobilis investendum alicui Universitati, Communitati, Hospitali, aut tertiae personae, cum obligatione, & onere solvendam annuatim certam summam elemosinae Fratibus pro eorum necessitatibus ministrandam gratis, aut cum onere Officii, Missae, &c.

Et tunc (ut cum Divo Bonaventura loquar) nullo pacto nos Fratres diamur redditus habere per nos, aut per interpositam personam nostram. Nec annuatim pensionem nos petimus, & recipimus ex jure, & tanquam debitam; sed ex gratia, & tanquam elemosynam.

Ad quam annuum elemosynam annuatim solvendam ipsi executores sunt omnino obligati, minime obligatione directè nobiscum contracta, sed cum ipso legante. Et hac ratione, si negligant, possunt civititer à quomolibet de populo cogi, quoniam animae

dec.

defunctorum sunt pupillae. Unde pecunia annua respectu nostri semper habet rationem pure elemosinae, & verè per modum elemosinae recipitur: v. n. 1187. Et infra de praescriptione contra omnia Missarum.

Nec obstat, quòd annuum summam Immediate non à legante, sed ab ejus executoribus recipiamus, quia sicut legans potuit nobis annuum elemosynam promittere, & tertiae personae eam solvendam committere, ipso vivente; ita & ipso mortuo: executor namque solvit nomine legantis.

Quae haud sunt formalitates, sed reales & veri tituli, à Divo Bonaventura longè prius excogitati in sua quaestione Apologetica relata in Statutis nostris Barchinonenfibus, & Segobienfibus, ab Urbano VIII. die 10. Novembris 1625. confirmatis per Bullam: *divinis nobis*, in tom. 5. Bullar. Lantuce, quibus reserit dominium dominium directum residet penes tertiam personam nomine legantis, & solum indirectè non respicit, tanquam pauperes, & ut terminum elemosinae à legante praescriptae, & executorum commissae, Adeoque nullo pacto inde laeditur Franciscana paupertas.

Non est autem contra Regulam, & nostram paupertatem, quòd talis executor, & tertiae persona sit ipse Syndicus Apostolicus; quia Syndicatus officium nec illi nocere debet, nec facit, quin possit alteri se obligare ad suscipienda bona immobilia legantis cum onere distribuendi annuatim fructus pauperibus pro anima ipsius legantis.

Sicut enim potest, nedom nomine Papae, sed ut tertiae persona, & ut unus de populo executores negligentes ad annuum elemosynam solvendam cogere; cur non poterit, ut tertiae persona, & ut unus de populo, onus à legante ad annuum elemosynam in Fratrum necessitatibus distribuendam suscipere? tunc namque se habet, non ut interposita persona nostra, sed ut tertiae persona, & persona legantis, & est amicus spiritualis, & quidem aprior, & promptior tam ad Fratrum necessitatibus subveniendum, quam ad legantium animas suffragandum: v. dec. de n. 1198. & n. 1167.

Id autem est prohibendum vi Statuti Congreg. Gen. Rom. die 17. Maji 1603. *Inhibemus autem, ne Syndicus in suaper sona hujusmodi annuos redditus recipiat distribuendos ipsi fratribus*; non quia paupertas nostra laeditur, sed ne apud ignorantes redditus per interpositam personam nostram retinere videamur; quia ratione D. Bonavent. cit. vult. ut

in legatis tertiae personae, aut communitati alicui relicti cum onere certam elemosynam annuatim nobis distribuendi, fiat per Guardianum, & discretos Conventus protectario, nil nos juris ex talibus donationibus velle habere, nec ex vi legati, & ut legatarii, sed per modum elemosinae, & ut pauperes recipere.

Audi D. Bonav. qui post doctrinam jam à nu. 1191. ad 1194. serè relatas, in fine subdit: *Quia verò Dominus dicit, nos carere ab hominibus*, Matth. 14. & *Apost. ab omni fructu mali abstinere*, 1. Thel. 5. ne putemur ab ignorantibus transgressores Regulae nostrae, debemus aperit protestari, nihil nobis iure in talibus donationibus velle habere, sicut tenetur suspensus de Fornicatione omnia illa cavere, ex quibus ipsae iustitiae probabili iudicari.

Quae protestatio, si facta non reperitur, fieri potest executoribus, vel universitati; si solum namque fit ad omne vitandum scandalum, seu admirationem.

Solidantur praedicta per plures declarationes S. Congreg. & Sedis Apost. decretata, quae hic libenter refero in gratiam meorum Religiosorum, atque Superiorum, ut sciant, quid consistere in novis legatis condendis, & quomodo se gerere in jam fundatis honestandis; saepe namque ex Confessione imperitia provenit, ut fideles legata perpetua constituant, bona immobilia, seu sortem, & capitale bona directè legando, contra implicitam donationem, seu legantium voluntatem: fideles enim, volentes Fratibus in corporis necessitatibus subvenire, non intendunt, eorum, & propriae animae nocere: unde si licitam formam advertissent, licita forma legassent, ut dicemus de contr. usurario bona fide celebrato: v. n. 1185.

ROMANA DONATIONIS.

Sindico Apostolico Conventus, in 20. Junii, de Arcaeli Fratrum Minorum de Observantia sexcentis mille donavit Pamphilia Martia, donationis instrumenti verbi concepta: *Donavit donationis irrevocabili inter vivos D. Francisco Despino Syndico Apostolico perpetuo Vener. Conventus B. Mariae de Arcaeli, & alius in dicto officio Syndicatus, pro tempore successivibus, sexcentis mille, annuam fructibus decursis, & decurrendis, sibi relicti à q. Virginia Agazari, cum conditione, quòd iidem donatarii teneantur, & obligati sunt, postquam consecuti fuerint distribuendos ipsi fratribus; non quia paupertas nostra laeditur, sed ne apud ignorantes redditus per interpositam personam nostram retinere videamur; quia ratione D. Bonavent. cit. vult. ut*

sua

scuta triginia in perpetuo et pennis albis pro beneficio. Et servitio infirmarum Venerab. Conventus Araceli Ordinis Minorum Observantia S. Francisci, cum conditione adjecta, quod si ullo unquam tempore dicitur RR. Patres Guardiani, seu Superiores pro tempore dicitur Conventus Araceli inventore vine quavis modo applicare velle dista annua scuta triginia in aliam causam, praeferquam supradictam, nisi casu praedicta donatio, et omne commodum dista annua solutionis futurorum triginia sit, et intelligatur ipso facto caducata. Et devoluta, prout caducari voluit, et vult in favorem Vener. Archiconfraternitatis B. Mariae Consolationis.

Procurator Rev. Fabricii S. Petri, citatus praedictis Passibus, supplex petit per hanc Sacram Congregationem declarari: An praenarrata donatio valeat suscipere? Die 2. Junii 1663.

Sacra Congregatio Eminentissimum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum censuit, licet dicitur Fratrum praenarratum annuam penam praestantem rursus dimittere elemosina recipere, ad praescriptum Decreti Congregationis Fabricii sub die 14. Februarii 1633. editi, et Syndico Apostolice non posse a Ministris dista Fabricia, ratione hujusmodi orationis, molestias inferri, nisi ad formam supradicti Decreti.

Fr. Card. Christoph. Prasellus.

Loco + Signilli.

1199 Clemens Papa X. Ad futuram, &c. Nuper pro parte dilecti filii Syndici Apostolici Conventus Sancti Petri de Syrchis in Sardinia Ordinis Sancti Francisci de Observantia, &c. Congregationi Vener. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, &c. Episcoporum, & Regularium praeposita, exposito, quod quondam Petrus Moros de Mollis in suo ultimo testamento, quod anno 1645. condiderat, diversa annua legata, pro Missis per Fratres dicti Ordinis celebrandis, fecerat, modo sequenti: Primo mando, quod meus haeres teneatur expendere pro confessione tumuli, & exequiarum, quolibet anno lib. 25. pro una Missa cantata, & aliis sexdecim Missis pro animabus meorum parentum celebrandis a Fratribus Franciscanis S. Petri de Syrchis, & pro hoc legato volo, quod sint perpetuo obligata bona mea: Item volo, quod dictus meus haeres solvat ex dictis bonis meis quolibet anno lib. 40. quae inserviant pro oleo lampadis meae Capellae Majoris in dicta Ecclesia Sancti Petri. Item relinquo in perpetuum Missas septem qualibet hebdomada pro Animabus Purgatorii, &c. & elemosyna fit septem solidorum pro qualibet Missa, &c. & proprietates illarum est 1400.

lib. quae sit super domo mea, in qua habito. Item relinquo pro elemosyna dicto Conventui S. Petri de Syrchis lib. 300. ut ille applicari debeat per meos Curatores in loco securo ad rationem lib. 24. annuarum, & inserviant pro emendis lintheamentis, pro pauperibus Fratribus infirmis. Item, quia D. Mater mea reliquit, ut dicantur duae Missae perpetuae qualibet hebdomada a dictis Fratribus, mando, quod super bonis meis folvantur quolibet anno lib. 28. Item, quia D. Pater meus reliquit unam Missam perpetuam qualibet hebdomada celebrandam a dictis Fratribus, & relinquit pro elemosyna censum lib. 150. debitum a Gavino Paduano, &c. quatenus perdidit censum supradictum, mando, ut meus haeres solvat lib. 11. annuus, &c. Et factis aliis pluribus legatis profanis, &c. instituit filii habere decem Deum, & Animam suam, mandans suis executoribus, ut adimpletis, & satisfactis Legatis, influerent unam tertiam diligentiam Archidiaconalem in Cathedrali Turritana, cum annuo reditu lib. 100. & de residuo unum, vel plures Canonice secundum capacitatem bonorum suorum, & alias, prout in dicto testamento dicitur uberius contineri. Et subinde in executionem dicti testamenti unus Canonicus, & unus Archidiaconatus in Ecclesia Turritana erecti fuerant, dictusque Archidiaconatus ex dispositione ejusdem Petri testatoris collatus fuerat quondam Didaco Moros ejus Fratri Germano, & executori testamentario, qui bona fide, dum in vivis erat, eadem legata pia adimpleri curaverat: verum post ejus obitum, de eodem Archidiaconatu provilus fuerat dilectus filius Carolus de Capudoro, ad cuius favorem dilectus filius Proviciarius Generalis Turritanus, necitebatur quo jure, declaraverat Fratres Minores praedictos Legatorum capaces tantum eorum pro oleo lampadis, & lintheamentibus infirmorum, & incapaces pro reliquis, quae Archidiacono praedicto adjudicaverat, prout in ejus sententia dicitur contineri, unde dictus Syndicus tanquam unus de populo pro suffragio Animarum, pro quibus instituta fuerunt dicta legata pia, & pro sua pietate erga dictos Fratres de Observantia, qui in magna necessitate propter elemosynarum deficientiam in praedicta Insula Sardinia reperiebantur, prout ex attestatione juratorum, & Officialium Civitatis Turritanae constare dicebatur, Nobis humiliter supplicaverat, ut omnimodo adimplementum Legatorum praedictorum Ven. Fratrum Archiepiscopi Turritano, non obstante praedicta Proviciarii Generalis sententia, committere de benignitate Apo-

stolica dignemur. Instantia vero hujusmodi ad praedictam Cardinalium Congregationem a nobis remissa, & de mandato ipsius Congregationis, citato dilecto etiam filio Alexandro Bulla supradicti Caroli de Capudoro Archidiaconi Procuratore, Syndicus praedictus plurimum cupiebat declinari, praedictos Fratres Minores de Observantia posse recipere praenarrata annua legata Missarum per modum purae & simplicis elemosynae, juxta doctrinam S. Boniventi, in quadam Constitutione fel. record. Urbani Papae VIII. praedecessoris nostri, cujus initium: Sacrosanctum Apostolicum Ministerium, &c. proinde debere dictum Archiepiscopum Turritanum tanquam executorem ultimarum voluntatum, & praecipue pirium, curare omnimodo adimplementum eorumdem legatorum & voluntatis dicti Petri Testatoris, compellendo haeredes, & detentores bonorum ad satisfactionem, ne animae ejus auctorum, & beneficiorum suffragiis defraudata remaneret. Emanavit ab eodem Cardinalium Congregatione Decretum tenoris, qui sequitur: Congreg. E. S. R. E. Card. n. negotiis, et consilioribus Episcoporum, et Regularium praeposita, Procuratore Archidiacono Turritano scilicet existo, venerato Eminentissimo D. Cardin. Portocarrero, decrevit esse valida declarationes supra aliter factas, videlicet Fratres Minores de Observantia non posse possidere census, et bona stabilia, posse tamen recipere per viam elemosynae quodvis aut traditur ab executoribus ultimarum voluntatum pro celebratione Missarum, et Anniversariorum, et propter censum committendum, prout praesertim Decreti tenore commisit, Archiepiscopo Turritano, ut ad summos praedicta declarationis in causa, de qua supra agitur, procedat, et ad illius observantiam, quatenus opus fuerit, juris remedium, et in subsidium etiam censuris Ecclesiasticis compellat. Roma 3. Augusti 1674. Card. Brancianus.

Loco + Signilli. Et.

Cum autem, sicut dictus Syndicus nobis subinde exponi fecit, ut Decretum hujusmodi firmius subsistat, & observetur exactius Apostolica nostrae confirmationis patrocinio communiti firmopere defenderet: Nos ipsium Syndicum, &c. adolentes, &c. supplicationibus ejus inclinati, &c. Decretum praesertim auctoritate Apostolica tenore praesertim approbamus, et confirmamus, ulique inviolabilis Apostolica firmitate rebur adimus, &c. Sicque in praemissis per quoscumque iudices, & irritum &c. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die 22. Augusti 1674 Pontificatus nostri anno quarto, &c.

Examen Ecclesiasticum.

Observanti de Luca. Sacra Congreg. Eminentissimum, & Reverendissimum S. R. E. Cardinalium, negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regum, praeposita: Saepius declaravit, et Frates Minores de Observantia Sancti Francisci, quatenus attentis dispositionibus Cl. Extivi de Parafisa, et Constitutione, Nicol. III. de Clementia VIII. non in capite obtinendi census perpetui, et bona stabilia, posse tamen per viam purae, et simplicis elemosynae recipere quodvis ab executoribus ultimarum voluntatum nisi traditur pro celebratione Missarum, pro ornamento Ecclesiae, aliisque necessariis praeparandis, juxta doctrinam D. Bonaventurae, relatum in Constitutione S. D. Urbani VIII. incipiens Sacrosanctum Apostolicum Ministerium, &c. Atque in praefatis casibus dictos executores ultimarum voluntatum curare debere, ne hujusmodi pia dispositiones adimpleantur, ne testatorum animae debitis suffragiis defraudata remaneant. Quibus ejusdem declarationem, illiusque tenorem, in casu, de quo agitur, eadem S. Congreg. servari praecipit, committendo Ordinario Lucensi pro tempore existentem, ut quatenus alius executor non existat, praenarratum pil testatoris dispositionem executioni demandet, Romae 25. Martii 1677.

Episcopus Urbanus, volens Canonicanum erigere ex quodam legato relicto Conventui S. Angeli in Vado, sub praetextu, quod Fratres illius legati incapaces essent, Sac. Cong. Fabricia 28. Maji 1693, & die 30. Augusti ejusdem anni ad eundem Episcopum scripsit, legati summam Fratrum retinendam fore, eo quia Fratres erant capaces illius, non obstante perpetuo onere Missarum, & quaedam Festivitates celebrandi.

Et die 30. Julii ejusdem anni 1693, sub eadem forma scripsit ad Episcopum Civitatis Castellae. Et quia Episcopus difficultatem movit, ne Fratres legati fructus recipient, eadem S. Congreg. die 28. Augusti 1690. scripsit ei, ut omnia moveret impedita, & testatoris voluntas impleretur, &c.

Eadem Sac. Congregatio in una Anconitana die 31. Decembris 1699. declaravit, quod Fratres illius Civitatis per modum elemosynae capaces erant legati quousque annuorum scutorum, cum onere celebrandi officium, &c. Potentissimo, & Catholico Principi DD. Carolo ab Austria, felicitis proferatibus augmentum, &c. ejusque Regnorum, & Provinciarum, &c. Officialibus, &c. ad quos praesentes nostrae pervenerint, seu quousque odolbit praesentibus: Franciscus Columna in stragula signaturus SS. D. N. Papa Referendarius, iustitiae, I. que,

que, & casuum hujusmodi, &c. Salutem; &c. Noveritis, quod introducta alias in partibus coram Vicario Gener. Catacen. lre, & casus inter Syndicum, & RR. PP. S. Francisci Minor. Observant. Civit. Tabernarum Catacen. ex una, & RR. DD. Theodorum; & Dominicum de Garcia ex adverso principales, Partibus ex altera, de, & super solutione elemosynae debita pro Missis, pro quibus agitur, rebulque aliis, &c. dictus D. Vicarius Catacen. in causa hujusmodi procedendo suam protulit sententiam, sive Decretum tenoris sequentis, videlicet: Per Curiam Episcopalem Catacen. Visa parvula ultimis testamenti quondam Felicianae Riva Civitatis Tabernarum conditi sub die 20. Mesi 1634. &c. ac insuper inscripto tenore Nulli S. D. N. fel. record. Clementis Papae X. sub datam Romae die 31. Augusti 1674. pro confirmatione Decreti Sacrae Congregationis negotii Episcoporum & Regularium praesentia lre, sub die 3. Augusti 1674. declarantis, Errantes Minores de Observantia posse recipere legatam annua Missam per modum hujus, &c. sive annua elemosyna, etiam pro executione ultimae voluntariae testatorum, visitati omnibus, &c. ac Partibus pluries auditis, fuit processum, & decretum, suspensionem duarum Missarum in hebdomada per eandem Curiam latam omnino tollendam esse, ac prout ad PP. Minores de Observantia Convenit supradictae Civitatis Tabernarum. reintegratur ad legatum celebrandi easdem duas Missas in hebdomada, & ab hodie ipse antea RR. DD. Theodorum, & Clericum Dominicum Garcia correspondente eisdem Errantibus scuto decem singulis annis pro celebratione praedicta, &c. & via, &c. datum, &c. die 24. Januarii 1691. Antonius Faventi Vic. Generalis, &c. A qua inserta sententia, sive decreto, &c. appellantis DD. Theodoro, & Dominico de Garcia, fuit haec causa ad Curiam devoluta, & coram Illustrissimo, & Reverendissimo D. Thomae in auroque Signatura Referendario, &c. Illustrissimo, & Reverendissimo D. A. C. Tacum tenore introducta, qui servata servandis, procedendo, sua definitiva sententia, praesentem sententiam, seu Decretum D. Vicarii Generalis Catacen. confirmavit, & approbavit ad effectum tamen exequendi super bonis per D. Victoriam Rivam donantem, &c. A qua sententia Illustrissimi, & Reverendissimi Thomati iterum appellantis DD. Theodoro, & Dominico de Garcia, fuit causa hujusmodi Nobis commissa vigore specialis commissioni ejusdem Sanctissimi de qua in dictis actis, &c. nos in causa, &c. casu praedictis, rite, & rite, & legitime procedentes, &c. Tandem D. Hieronymo Leto ex adverso Procuratore DD. Theodori, & Domini-

ni Garcia ex adverso principalium, &c. per unum ex ejusdem Sanctissimi Curforibus more solito citato; nostram praesentium, & praesentiarum definitivam sententiam praesentibus Decretis, seu sententia D. Vicarii Gen. Catacen. & aliam Illustr. & Rever. Thomati confirmatoriam, prout in dictis Actis infrascripti Archivi Romae Curiae scriptoris. Sed quia a tribus sententiis conformibus non licet amplius appellare; ideo ex parte ejusdem Sanctissimi, & ad instantiam dicti D. Syndici dicti Vener. Conventus, & RR. PP. Minorum de Observantia, fuit nobis directa, & praesentata commissio executorialis tenoris sequentis: Sequitur tenor Commissionis. Nos denique, &c. dicio D. Hieronymo Leto ex adverso Procuratore dicti Theodori, & Dominici Garcia ex adverso principalium, iterum ut supra citato: Praesentem sententiam, sive Decretum Vic. Generalis Catacen. aliamque dicti Reverendissimi Thomati, & dictam nostram respicientem definitivam sententiam exequi mandavimus, & in illarum executionem, & in iudicatu praesens mandatum executorium ad fructum dicti Syndici RR. PP. Sancti Francisci Minoris de Observantia Civit. Tabernarum, Diocesis Catacen. contra, & adversus ad, bona per dictam Victoriam donata, dictis DD. de Garcia, pro dictis viginti quinque monetis Regni, & debitis pro supradicta elemosyna Missarum, ad anno 1691. per totum mensem Januarii proximo praetenti, ad rationem ducatorum decem pro quolibet anno, sine praesudicio aliorum annuorum decem pro decem annis, & relaxavimus, excepto volumus, & mandavimus pro praesentibus, Quocirca vos Potentissimum Regem, vestrosque Regios Ministros studioso requirimus, & perbenigne in Domino hortamur, attentaque rogamus: Vobis vero, aliis omnibus, & singulis supra dictis, &c. tenore praesentium committimus, & in virtute S. Obedientiae, ac sub excommunicationis, &c. poena, &c. mandamus, quatenus statim visis praesentibus, & quoties praesentium vigore fueritis requisiti, si forte aliter fuerit requisitus, &c. ex parte nostra, seu versus Apostolica autoritate cogatis, & compellatis, cogique & compelli facitis, &c. ad Theodorum, & Dominicum Garcia, ad dandum, solvendum, tradendum, &c. & effectualiter exsolvendum dicto Reverendo Syndico ad PP. S. Francisci Minor. Observ. &c. scuta viginti quinque monetis Regni, ut praesertim debita, una cum aliis fructus quatuor, & iustis septem monetis Romanis, pro expensis praesentis mandati, &c. In quorum, & singulorum fidem, &c. Datum Romae anno 1693. Indictione prima, die vero 7. mensis Augusti, Pontif.

tificatus SS. D. N. Innocentii Divina Providentia Pape XII. anno ejus tertio.
 1200 Denique ad tuum finem, & sine scrupulo procedendum in casibus, in quibus ob circumstantiarum varietatem, aliqua possit suboriri difficultas circa materiam pauperitatis, valde juvat reflectere ad finem Sanctae Sedis, & summorum Pontificum; finis namque (ut dictum est n. 1167.) semper fuit, & est, de paterna benignitate modos aptos tradere, ut fratribus, una cum puri observantiae Regula, & Pauperitatis, necessaria juxta decantiam non desint. Constat ex Decretali Nic. III. cit. his verbis.
 22 Quinto omnino appareat in eis quoad dominium omnimoda abdicatio, & in usu necessitas. Haec autem secundum exigentiam personarum, & locorum, Ministri, & Custodes finium, & separatum in suis administrationibus, & custodiis, cum discretione non disponant, cum de talibus interdum per sonarum qualitas, & temporum varietas, locorum conditio, & nonnullae aliae circumstantiae, plus, minusve, ac aliter providendi requirant. Ista tamen sic faciant quod semper in eis, & eorum actibus paupertas sancta relucet, prout eis ex eorum Regula videtur indistincta.
 Et infra disponendo de legatis, uti supra subdit:
 23 Ad quae legata solvenda, tam heredes testatorum, quam executores se liberales exhibeant, quam Praelati, & etiam Saecularis, res, quibus de jure, vel consuetudine profertur visio ipsa competere; cum expulserit, & ex officio suo promptos exhibeant ad pias voluntates decedentium adimplendas. Nam
 24 & nos etiam per modos licitos, & fratrum Regulari congruos, intendimus providere, & quod nec pia defunctorum deserviant in partibus, & hereditum cupiditas legitimis actibus feriat, ac ipsi fratres pauperes opportunis auxiliis non fraudentur: v. num. 1155.
 De pauperitate, & legatis Minorum, agunt Pontifici, & Decretale relax. n. 1188. D. Bonnav. Hugo. Quatuor Magistri, Corduba, Polixius, Monza, Longus praevik. immum. syndici v. apud Mattheucci: v. infra de legatis.
 DE SIMONIA.
 1201 Simonia nomen duxit a Simone Magico qui domum Dei emere volebat, ut venderet; unde delimitur: Simonia voluntas emendi, aut vendendi pretio temporali aliquo spirituali, vel spirituali annexum; melius dicitur Deliberata voluntas contrahendi spirituale, vel spirituali annexum; sic enim comprehenditur

omnis contractus etiam innominatus, do ne des.
 1202 Pretium temporale est omnis res pretio aestimabilis: est triplex. *Munus à manu, munus à lingua, & munus ab obsequio.* Per munus à manu intelligitur pecunia, & quodlibet bonum temporale, per munus à lingua intelligitur praes, laudes, &c. in favorem illius, qui beneficium, aut rem spirituale confert; ut autem habeant rationem pretii, fieri debent ex pacto; v. gr. *Si intercedas pro me apud Principem, dabo tibi beneficium.* Per munus ab obsequio intelligitur omne servitium temporale, quod exhiberi potest in gratiam alterius & signa etiam honoris quae si fiant loco pretii, & praesertim cum pacto, simoniam inducunt: ut, *Confiro tibi hoc beneficium, cum palleo, & onere tale obsequium mihi praestandi.* Secus simoniam non contrahunt.
 1203 Nomen rei spiritualis intelligitur res supernaturalis, quae vel talis sit formaliter, ut gratia, &c. vel causaliter, ut sacramenta, concilio, sacramentalia, &c. quae causant gratiam; vel per effectum, ut consecratio, absolutio, dispensatio, &c. etiam ad beneficium; praesentio; confirmatio, &c. qui sunt effectus, & usus potestatis supernaturalis. Unde pro dispensatione non potest aliquid existi in pretium, bene vero per modum multae ad piam causam applicatae.
 1204 Dicitur, aut spiritualis annexum; ita licet sit ea, quae non sunt per se spiritualia, sed eis sunt annexa, ut ius patronatus respectu beneficii, vasa, vestes, &c. respectu sacramentorum, & redditus beneficiorum, qui dantur propter officium spirituale: v. num. 1269.
 1205 Res sacrae, quae per accidens habent annexam consecrationem, ut calix, planeta, &c. possunt venditioni materiae esse vendibilis; sed non possunt plus vendi consecratae, quam venderentur non consecratae, quia tunc esset simonia; quando autem res temporalis venditur, tunc non potest & ipsa vendi, ut Reliquia; potest vendi Requirarium ratione solius materiae: vide num. 901. ad 960.
 1206 Sectio theologiae, aut casuum, est vendibilis, quia est actualis intellectus non connexus cum spirituali, seu supernaturali re.
 1207 Simonia est triplex, mentalis, conventionalis, & realis; mentalis non est nudum propositum committendi simoniam, sed vera traditio rei in pretium pro re spirituali, sine pacto, & conventione explicita, I 2 sed.

sed solum mente concepta. Conventionalis est, in qua extrinsece convenitur, & patitur de pecunia, & venditione; sed adhuc non est secutus effectus ex utraque parte. Realis est, quando pactum est ex utraque parte executioni mandatum.

1208 Simonia dividitur in eam, quæ est contra jus divinum; & hæc est prohibita propter malitiam suam, ut Sacramentum, Hostiam consecratam vendere, & in eam, quæ est contra jus humanum, quæ solum est mala, quia prohibita; ut cum Ecclesia prohibet vasa pretium pro aliquare, & functione, propter connexionem cum re sacra, eam tamen res illa aut functio esse ex se vendibilis.

1209 Sic ab Ecclesia prohibetur, & simoniacæ censetur: *1. Venditio beneficiorum* secundum id, quod temporibus, *2. solum quoad jus percipiendi fructus*, *3. venditio officiorum extrinsecè tantum ordinariæ nam ad res sacras, ut, g. Sacrosancti, Canonici, Advocati Ecclesiæ, & huiusmodi*; *3. oblatio pecunie ad usus sacrales, ut sicuti aliter, ut dicitur beneficium*; *4. pactum ad resignandum beneficium, vel de solvenda pensione, si alter beneficium tibi imperat*; *5. premium*; *6. resignatio beneficium, item reservatio personis ex beneficio resignato*; *7. si abque Superiori auctoritate fiat, quæ si necesse sit, ut videtur*; *8. accipio inveniunt etiam sponte obligati pro examine ad Parochianos, pro collatione Oratorum, pro prima Tonsura, & huiusmodi dimissionis, ex Trid. exceptum tamen decima pars aurei pro Doctoribus, si salarium non habeant, & consequendo permittat*; *9. ex alio pecunia pro admissione ad Religionem, non quidem pro statu Religioso, quicumque sit spirituale, est iure d. n. m. vendibilis, sed pro aere sustentationis ipsius persona professa, nisi Monasterii tenuitas, vel consuetudo contraria excusetur*; *Pro vitio*; *10. item, & vestitus, pro sustentatione Novitii pro tempore, quo in probatione est, quæsi aliquod accipi*; *11. Titulus, l. sess. 25. cap. 16. vide nom. 1241. & 1242.*

1210 In simonia non datur paritas materiarum, quia nullam donatur. Deo sine gravi irreverentia vendi potest, unde non potest à mortali excusari, nisi ob inconsiderationem, aut ignorantiam.

1211 Summus Pontifex committere potest simoniam in iis, quæ sunt juris divini, quia est illi subiectus: minime in iis, quæ sunt juris humani; quia Principes non ligantur suis legibus, *l. Princeps, ff. de legibus.*

1212 Simonia est aliquid dare, vel recipere pro informando Præbato de qualitatibus præcedentibus beneficium; *et, m. 1245.*

1213 Non est simonia dare Præbato munera societati hominum solita ad captandam

ejus benevolentiam, & voluntatem in genere, licet postea Præbatus bene affectus, non ex muneribus, sed ex suis meritis motus, beneficium tibi conferret. Est simonia, si eades ad alliciendam ejus voluntatem in specie ad beneficium; quia tunc circumstantiis attentis adesse tacitum pactum, *Doctores.*

1214 Si igitur tu des Præbato munera, ut illum sic moveas ad conferendum tibi beneficium; & Præbatus ex circumstantiis tuam animam cognoscens, ex muneribus motus beneficium tibi conferat; tunc habetur simonia mentalis ex parte utriusque, & pactum implicitum; quod si Præbatus tuam animam non advertat, & jam bene affectus beneficium tibi conferat, non ex muneribus, sed ex tuis meritis motus, non solum simoniacus mentalis erit. Ratio est, quia talis oblatio inveniunt in motum pro collatione beneficii est acquiescente emptio. Satis doctè explicat Cardenas; sicut in prudentum excommunicatione iudex ex muneribus motus sententiam dicitur vendere iustitiam; ita collator beneficii ex muneribus motus confertur beneficium, dicitur vendere beneficium; & converso munera dans, ut ad id movetur, dicitur emere beneficium; *et, m. 1219.*

1215 Clericus, si solum famulatum præstet Præbato, intendens inde tanquam finem principalem beneficium, est simoniacus pro minus ab obsequio. Si vero habeat pro fine principali decorem, & gratiam Prælati, pro minus vero principalem beneficium, tunc est distinguendum; vel enim famulatur, ut alliciat, & moveat Præbatum ad dandum beneficium, & sic est simoniacus, licet beneficium tanquam finem minus principalem intendat; constat ex dictis, vel famulatur, non ut alliciat, & moveat, sed solum cum aliqua spe obtinendi beneficium à Præbato bene affecto, & gratis & liberaliter conferendum, & non erit simoniacus, quia famulatus non fit, ut alliciat; adeoque non habet rationem pretii.

1216 Si Præbatus famulatum Clerici, quem debet compensare mercede, velit compensare beneficium, erit simoniacus; quia est virtualis commutatio beneficii pro obsequio.

1217 Quando res temporales, spirituales annexæ, habet pro fine intrinseco aliam rem temporalem, potest licite dari, & accipi propter illam tanquam finem minus principalem. Hæc explicio. Finit est duplex, intrinsecus, ad quem res ex natura sua ordinatur, & extrinsecus, ad quem res non ex natura sua, sed ex libera hominis intentione ordinatur. Sit exemplum.

plum: Beneficium, prout est quid spirituale, habet pro fine intrinseco solum cultum, & honorem Dei; prout vero continet subsidium temporale, habet pro fine intrinseco tam cultum Dei, quam sustentationem temporalem vite ipsius ministri, illum tanquam magis, & solum tanquam finem principalem: huiusmodi etiam sunt Præbende, Capellanie, & similia ad sustentationem vite ministrorum instituta. Hoc præmissis,

1218 Potest Præbatus abique simoniae labere Beneficium Clerico pauperi conferri propter sustentationem ejus vite tanquam finem ipsi beneficio intrinsecum, & sic Clericus recipere, dummodo talem finem minus principaliter intendat, quia sic Præbatus dat gratis, & liberaliter; ejus, cui confert, utilitatem intendit, & nullum inde pretium reportat.

1219 Hinc, quando dicitur simonia esse dare spirituale propter temporale, aut ad converso, intelligi debet de motivo extrinseco, minime de intrinseco ipsi Beneficio. Ita Cardenas.

1220 Simonia committitur, si temporale detur ut gratuita compensatio pro re spirituali, vel è contra; quia compensatio est virtualis commutatio, & in re tollit titulum gratuitum, quia ponit æqualitatem, quæ est actus iustitiæ; dum enim pro actum gratitudinis intendis compensare, in re intendis ponere æqualitatem, & solvere; ecce pretium, & iustitiam: *vide in pag. 5. propositi. 45. & 46. ab Innoc. XI. damn.*

1221 Simonia committitur in re nostra, & usura in mutuo, si aliquid detur ob gratitudinem, & gratitudo deducatur in pactum, ut gr. Do tibi pecuniam, hac conditione, ut te obliges conferre mihi ex gratitudine Beneficium, vel è converso; & in mutuo: Do tibi mutuum cum pacto, ut postea sis mihi gratus ad remutuandum, ad dandum aliquid in recognitionem, &c. quia pactum imponit obligationem iustitiæ, & consequenter tollit in re titulum gratitudinis, quæ tantum respicit donum antidote, remuneratorium, & liberum, minime ut debitum, quale illud constituit pactum.

1222 Non est autem illicita spes gratitudinis, & ostentio animi grati, ver. gr. si collatori dicas: *Non te pariter exhibiti mei beneficii, sed ero gratus: Do tibi mutuum grati, spevo tamen, & te mihi fore gratum.* Si sincere verba profertur, quia sunt verba urbanitatis, quæ spem, non obligationem gratitudinis designant; si vero circumstantiæ externæ sint tales, ut videaris inde movere collatorem ad Beneficium, recurret dicta nom. 1214. & tunc erit simonia non solum mentalis, sed etiam conventionalis, in quantum ex verbis, & signis externis, significatur promissio compensationis. Similiter in mutuo, si circumstantiæ sint tales, ut per illam ostensionem spei, videaris exigere aliquid ex gratitudine, usuram committis, quia novum onus mutuo addis: *vid. in pag. 5. propositi. 42. ab Innoc. damn.*

1223 Si spondeas cum tuo Præbato, aut cum intercessore pro centum, ut ille immedie te intercedat apud collatorem Beneficii, non esse simoniacum, tenent Rocafili, & alii apud Dian. p. 4. tr. 4. ref. 151. & p. 10. tr. 15. ref. 5. quia non datur pecunia pro intercessione immediata, sed pro mediata, quæ est pretio æstimabilis, & remota à collatore Beneficii, & inde temporalis.

1225 Sed dico, esse simoniacum, Tancr. de Rel. tr. 2. lib. 4. disp. 26. q. 4. Rodr. & Port. quia licet talis intercessio sit mediata, est principaliter, & determinate ordinata ad collationem Beneficii; unde est virtualiter spiritualis, utpote ordinata ad rem spirituales, nempe ad Beneficium, & vere influit ad illud obtinendum; & sicut hac ratione, immediata intercessio, persuasio, consilium, facta pro pretio, est simonia, in quantum est virtualiter spiritualis, & determinate ordinata ad Beneficium: ita & mediata intercessio est simonia.

1224 Eum, qui dat pecuniam alicui tertio, ut intercedat apud alterum, ut ille immedie te intercedat apud collatorem Beneficii, non esse simoniacum, tenent Rocafili, & alii apud Dian. p. 4. tr. 4. ref. 151. & p. 10. tr. 15. ref. 5. quia non datur pecunia pro intercessione immediata, sed pro mediata, quæ est pretio æstimabilis, & remota à collatore Beneficii, & inde temporalis.

1225 Sed dico, esse simoniacum, Tancr. de Rel. tr. 2. lib. 4. disp. 26. q. 4. Rodr. & Port. quia licet talis intercessio sit mediata, est principaliter, & determinate ordinata ad collationem Beneficii; unde est virtualiter spiritualis, utpote ordinata ad rem spirituales, nempe ad Beneficium, & vere influit ad illud obtinendum; & sicut hac ratione, immediata intercessio, persuasio, consilium, facta pro pretio, est simonia, in quantum est virtualiter spiritualis, & determinate ordinata ad Beneficium: ita & mediata intercessio est simonia.

Eadem ratio, simonia est dare pretium, ut ponatur in nominatione, seu in numero presentandorum, aut eligendorum.

Tum quia de huiusmodi actibus verificatur regula juris, ex Can. *Si quis 7. causa 1. quest. 3. Quisquis bonum alterum vendit, sine quo alterum non provenit, nevirum inveniantur delinquit*, quæ regula est mente retinenda: *v. nom. 1369.*

1226 Non est autem simonia, pretium dare familiari collatori, ut viam aperiat, ut cum ipso collatore loquatur, *Mendo in epit. ver. Simonia, num. 2.* quia addis ille est indifferens.

1227 Facere aliquam actionem virtutis ob aliquod commodum temporale, tanquam finem principaliter intantum, est simonia, quia est vendere actionem spirituales: minime vero si fiat ob illud tanquam finem secundario.